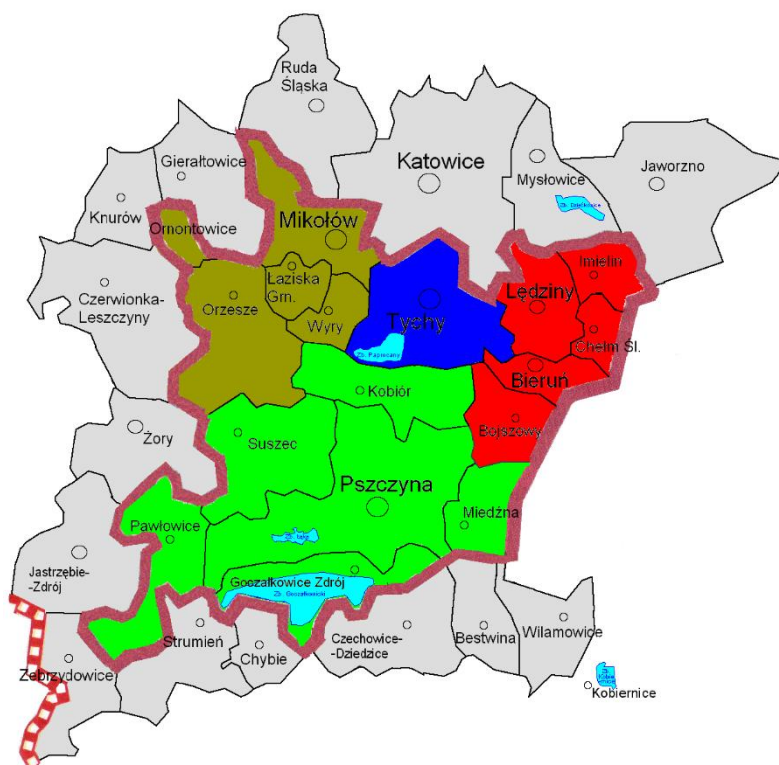

**Powiatowa Stacja Sanitarno-Epidemiologiczna
w Tychach**

**OCENA STANU BEZPIECZEŃSTWA
SANITARNEGO POWIATU
MIKOŁOWSKIEGO
w 2024 roku**

**Obszar i ilość obiektów nadzorowany przez PSSE w Tychach
- dane z druków statystycznych**

<i>Dane</i>	<i>Powiat</i>				<i>Razem Powiaty</i>
	Tychy	Bieruńsko-Lędziński	Mikołowski	Pszczynski	
Obszar	81,81 km²	158,14 km²	232,84 km²	471,42 km²	944,21 km²
Liczba obiektów nadzorowanych	2974	1133	1957	2357	8421
Liczba ludności	122045	59443	100002	110777	392 267

Spis treści:

1.	OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM.	4
2.	STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOŚCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOŚCIĄ.	10
3.	OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO.	22
4.	ODDZIAŁ LABORATORYJNY	31
5.	OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH.	34
6.	OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY.	37
7.	ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY.	41
8.	DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA.	44

1. OCENA SYTUACJI EPIDEMIOLOGICZNEJ W POWIECIE MIKOŁOWSKIM

Sytuacja epidemiologiczna chorób zakaźnych

W 2024 r. wykazano w meldunkach epidemiologicznych 3300 chorób zakaźnych, co stanowiło 23,4% ogólnej liczby wykazanych chorób zakaźnych przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach z powiatów objętych nadzorem.

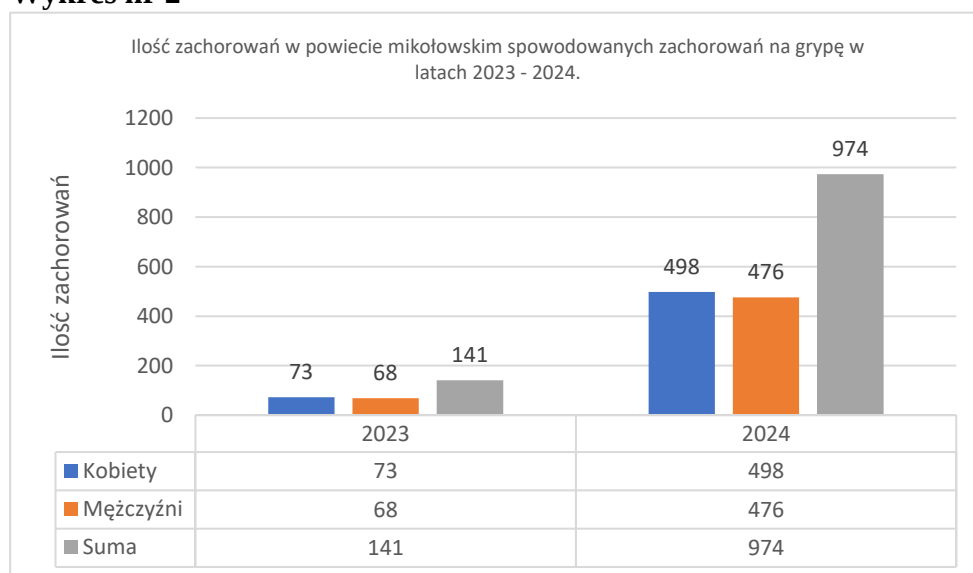
W porównaniu do 2023 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zwiększeniem liczby zachorowań na krztusiec oraz grypę. W sposób ciągły monitorowane były zgłoszenia zakażeń oraz podejrzeń i zachorowań na choroby zakaźne. W każdym przypadku wymagającym wdrożenia działań mających na celu zapobieganie rozprzestrzeniania się choroby zakaźnej lub obowiązku monitorowania jej przebiegu, przeprowadzano wywiady epidemiologiczne oraz obejmowano nadzorem epidemiologicznym osoby z bliskiego otoczenia z chorym.

Ogółem w 2024 r. wykazano 117 zachorowań na krztusiec (wykres nr 1), co stanowiło 3,5% wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie mikołowskim (zapadalność na 100 tys. ludności wynosiła 3300). Zachorowało 70 kobiet i 47 mężczyzn. W przypadku zachorowań na grypę wykazano 974 przypadków (wykres nr 2) co stanowiło 35,7% wszystkich zarejestrowanych chorób w powiecie.

Wykres nr 1

Wykres nr 2

W 2024 r. nieznacznie zmniejszyła się liczba chorób zgłoszonych przez lekarzy zgodnie z wykazem zakażeń i chorób zakaźnych ujętym w ustawie z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi. Choroby dające objawy ze strony układu pokarmowego stanowiły 9,8 % wszystkich wykazanych chorób z powiatu mikołowskiego, wśród nich można wyróżnić między innymi: 8 zatruc pokarmowych wywołanych pałeczkami *Salmonella*, 100 bakteryjnych zakażeń jelitowych wywołanych przez *Clostridium difficile*, 48 wirusowe zakażenia jelitowe wywołane przez rotawirusy oraz 26 innych określonych (w tym spowodowanych adenowirusami), 129 biegunek i zapaleń żołądkowo jelitowych BNO o prawdopodobnie zakaźnym pochodzeniu (w tym 26 u dzieci do lat 2). Choroby szerzące się drogą bezpośredniego kontaktu z chorym stanowiły 17,9% wszystkich wykazanych chorób z powiatu mikołowskiego, w tym wykazano: 28 płonicy, 552 osp wietrznych oraz 10 zakażeń wywołanych przez *Streptococcus pneumoniae*.

Na uwagę zasługują wirusowe zapalenia wątroby szerzące się przez naruszenie ciągłości tkanek min. błon śluzowych lub skóry, kontakt z krwią nosiciela lub osoby chorej. Stwierdzono 5 nowych zachorowań wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu B, 7 wywołanych wirusem zapalenia wątroby typu C. Zarejestrowano 18 nowych nosicieli antygenu HBs i 13 nosicieli HCV. Ponadto wystąpiły 3 zachorowania na lambliozę, 3 na listeriozę, 2 na mikobakteriozę, pojedyncze zachorowania na legionellozę (choroba legionistów) oraz gorączkę denga.

Z badań bakteriologicznych w kierunku pałeczek *Salmonella* i *Shigella* prób pobranych od osób chorych, ozdrowieńców po przebytej chorobie, osób ze styczności z chorym wykryto 8 nowych nosicieli.

W powiecie mikołowskim w 2024 r. zarejestrowano 2 ogniska zakażeń epidemicznych. W każdym przypadku wdrożono działania przeciwepidemiczne. Przyczyną wystąpienia w pierwszym przypadku były bakterie *Clostridioides difficile*, w drugim przypadku był wirus SARS-CoV-2. Obydwa ogniska wystąpiły w zakładach leczniczych wykonujących wykonywające stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne.

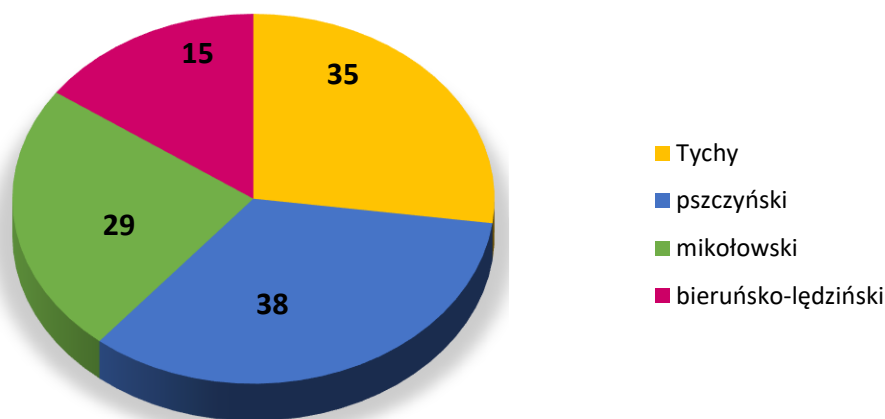
Odnotowano spadek zachorowań spowodowanych zakażeniem Sars-CoV-2. W 2023 r. było 898 zachorowań a w 2024 r. zarejestrowano 578 zachorowań.

Nadzór nad wykonawstwem szczepień ochronnych

W powiecie mikołowskim obowiązkowe szczepienia ochronne wykonywane były w 29 punktach szczepień (wykres nr 3). W przypadku osób do 20 roku życia program obowiązkowych szczepień ochronnych obejmował 19174 osób.

Wykres nr 3

Ilość punktów szczepień w poszczególnych powiatach w 2024 roku

W 2024 r. zmieniono formę sprawozdawczości z wykazu „osób uchylających się” na „Raport o przypadkach niewykonania obowiązkowych szczepień ochronnych”. Na dzień 31.12.2024 r. w wyżej wymienionym raporcie zarejestrowano 2028 osób, z tego w powiecie mikołowskim – 428, co stanowi 2,23% osób podlegających szczepieniom w powiecie.

W 2024 r. zarejestrowano 30 niepożądanych odczynów poszczepiennych, w tym 6 na terenie powiatu mikołowskiego, 5 odczynów zakwalifikowano jako łagodne, a 1 jako poważny. (wykres nr 4).

Wykres nr 4

W ramach nadzoru nad realizacją Programu Szczepień Ochronnych oraz dokumentacją szczepień prowadzono szereg działań, między innymi:

- przeprowadzono kontrole zakładów leczniczych w zakresie realizacji szczepień ochronnych w tym nadzoru nad dystrybucją i przechowywaniem preparatów szczepionkowych, postępowania na wypadek utylizacji preparatów szczepionkowych, postępowania z preparatami z krótką datą ważności, działań podejmowanych przez lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej wobec osób, u których nie są realizowane szczepienia ochronne z przyczyn niemedycznych;
- udzielano poradnictwa w zakresie obowiązkowych i zalecanych szczepień ochronnych;
- prowadzono nadzór nad poprawnością i terminowością sprawozdawczości z realizacji szczepień ochronnych, w tym racjonalnego gospodarowania preparatami szczepionkowymi, właściwą dokumentacją wykonanych szczepień ochronnych obowiązkowych jak i zalecanych;
- nadzorowano terminową zgłaszalność niepożądanych odczynów poszczepiennych;
- podejmowano i kontynuowano działania w zakresie egzekucji administracyjnej wobec opiekunów prawnych dzieci podlegających obowiązkowym szczepieniom ochronnym;
- kontynuowano dystrybucję preparatów szczepionkowych w ramach powszechnego programu szczepień przeciwko HPV;
- rozpoczęto dystrybucję preparatów szczepionkowych przeciwko błonicy, tężcowi, krztuścowi w ramach szczepień zalecanych dla kobiet ciężarnych;
- w ramach poprawy realizacji obowiązkowych szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wystosował 2357 pism do opiekunów prawnych z przypomnieniem o realizacji powyższego obowiązku.

Ocena podmiotów leczniczych

Sekcja Epidemiologii wg stanu na dzień 31.12.2024 r. obejmowała nadzorem 839 podmioty lecznicze, z czego w powiecie mikołowskim 179, co stanowi 21,3 % ogólnej liczby nadzorowanych podmiotów (wykres nr 5). W grupie nadzorowanych podmiotów leczniczych są podmioty realizujące stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne - 8, ambulatoryjne świadczenia zdrowotne - 81 oraz praktyki zawodowe lekarzy, dentystów i pielęgniarek - 90 (tabela nr 1). Stacjonarne i całodobowe świadczenia medyczne w powiecie mikołowskim realizowane były przez 3 szpitale oraz 5 podmiotów realizujących inne całodobowe świadczenia zdrowotne.

Wykres nr 5

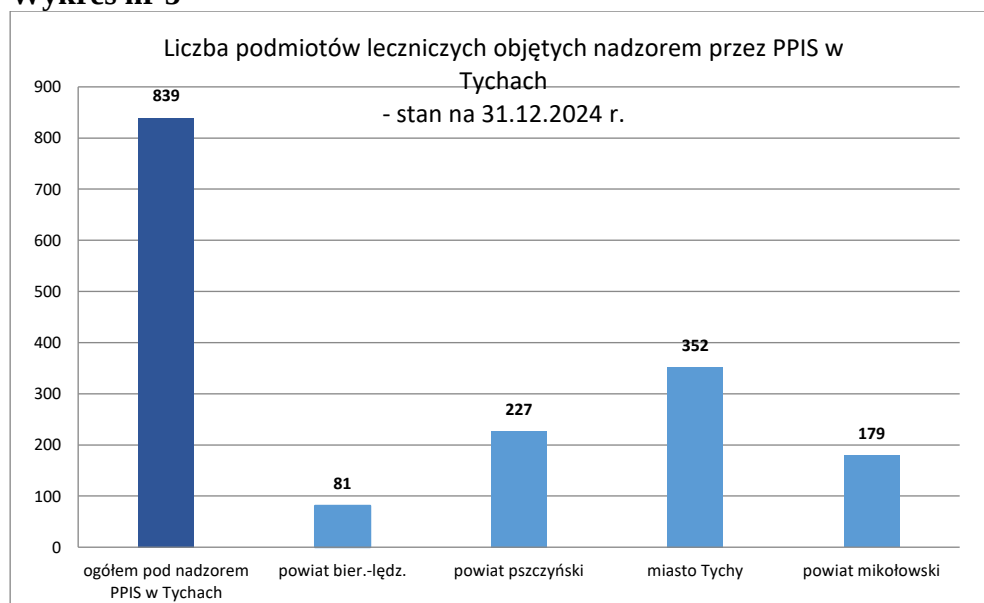

Tabela nr 1

Lp.	Rodzaj obiektów realizujących świadczenia zdrowotne w powiecie mikołowskim w 2024 r. będących pod nadzorem PPIS w Tychach	ilość
1	stacjonarne i całodobowe świadczenia zdrowotne (szpitale, zakłady rehabilitacji leczniczej, inne)	8
2	ambulatoryjne świadczenia zdrowotne	81
3	praktyki zawodowe (lekarzy, dentystów, pielęgniarek)	90
4	Ogółem	179

W ramach bieżącego nadzoru sanitarnego przeprowadzono 81 kontroli w powiecie mikołowskim w tym: 73 kontrole planowe, 8 kontroli ponadplanowych w tym 4 kontrole obiektów niebędących zakładami leczniczymi. W przeprowadzonych kontrolach planowanych podmiotów wykonujących działalność leczniczą dokonano oceny procedur w zakresie prawidłowości doboru i stosowania środków dezynfekcyjnych a także procedur sterylizacyjnych z uwzględnieniem przyjętych rozwiązań zaopatrzenia w materiały sterylne. Poddano również ocenie postępowanie z odpadami medycznymi – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 5 października 2017 r. w sprawie szczegółowego sposobu postępowania z odpadami medycznymi (Dz.U.2017 poz. 1975). Kontrole ponadplanowe dotyczyły m. in. wystąpienia ogniska w zakładzie leczniczym; podejrzenia niewłaściwego stanu higieniczno- sanitarnego obiektu realizującego świadczenia zdrowotne oraz niewłaściwego stanu higieniczno- sanitarnego obiektu niebędącego placówką medyczną. W skontrolowanej ponadplanowo placówce udzielającej świadczeń zdrowotnych, nieprawidłowości

dotyczyły m. in.: niewłaściwego stanu higieniczno- sanitarnego; braku wdrożenia i nadzoru nad procedurami dotyczącymi procesów sterylizacji wyrobów medycznych i postępowania z odpadami medycznymi.

Wydano ogółem 6 decyzji administracyjnych w tym 2 nakazujące usunięcie nieprawidłowości, 1 prolongującą wykonanie nakazu decyzji, 1 decyzję nakazującą obowiązkową hospitalizację, 1 wygaszającą postępowanie oraz 1 decyzję płatniczą.

W 2024 r. rozpatrzono 3 wnioski, z których dwa były zasadne, dotyczyły niewłaściwego stanu sanitarno- higienicznego, niewłaściwego postępowania z odpadami w obiekcie realizującym świadczenia zdrowotne oraz w obiekcie niebędącym placówką medyczną niewłaściwego stanu sanitarnego spowodowanego prowadzeniem nieprawidłowej gospodarki odpadami, brakiem zwalczania gryzoni oraz insektów. Stwierdzone nieprawidłowości skutkowały wszczęciem postępowania administracyjnego, wydaniem decyzji, w jednym przypadku wydaniem 3 tytułów wykonawczych.

Laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach, zgłaszały biologiczne czynniki chorobotwórcze, które podlegały analizie i rejestracji. W każdym uzasadnionym przypadku wdrażano działania przeciwepidemiczne.

W 2024 r. zarejestrowano ogółem 909 dodatknych biologicznych czynników chorobotwórczych:

- 310 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców Miasta Tychy, co stanowiło 34% wszystkich zgłoszeń;
- 123 zgłoszenia dotyczyły mieszkańców powiatu mikołowskiego, co stanowiło 14% wszystkich zgłoszeń;
- 97 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu bieruńsko-łódzkiego, co stanowiło 11% wszystkich zgłoszeń;
- 108 zgłoszeń dotyczyło mieszkańców powiatu pszczyńskiego, co stanowiło 12% wszystkich zgłoszeń;
- 253 zgłoszenia dotyczyły osób mieszkających poza terenem nadzorowanym przez PPIS w Tychach, co stanowiło 28% wszystkich zgłoszeń;
- 18 zgłoszeń dotyczyło osób. w stosunku do których nie było określonego miejsca ich zamieszkania, co stanowiło 2% wszystkich zgłoszeń.

W analizowanym okresie największy procent dodatknych biologicznych czynników chorobotwórczych stanowiły: *Clostridioides difficile* (25,19%), *Klebsiella pneumoniae* (14,19%), pałeczki *Salmonella* (13,42%). (Tabela nr 2, Wykres nr 6).

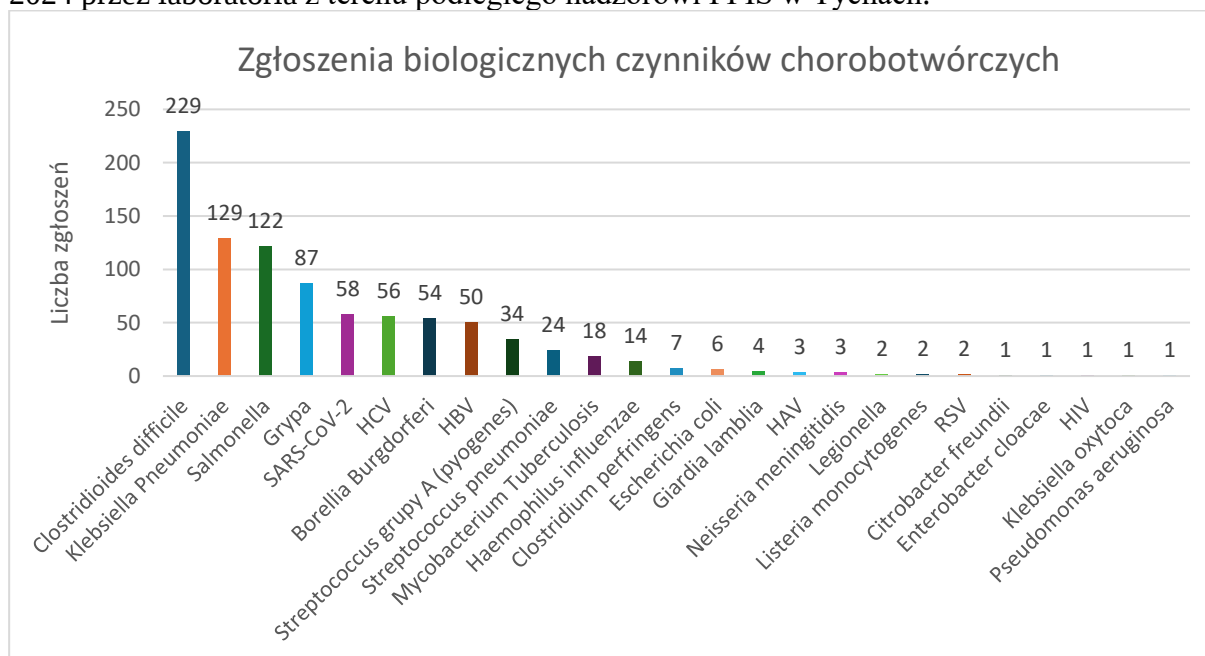
Tabela nr 2 Biologiczne czynniki chorobotwórcze zgłoszone w roku 2024 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach.

Biologiczny czynnik chorobotwórczy	Liczba zgłoszeń	% wszystkich zgłoszeń
<i>Clostridioides difficile</i>	229	25,19%
<i>Klebsiella pneumoniae</i>	129	14,19%
<i>Salmonella</i>	122	13,42%
Grypa	87	9,57%
SARS-CoV-2	58	6,38%
HCV	56	6,16%
<i>Borellia Burgdorferi</i>	54	5,94%
HBV	50	5,50%
<i>Streptococcus grupy A (pyogenes)</i>	34	3,74%
<i>Streptococcus pneumoniae</i>	24	2,64%
<i>Mycobacterium Tuberculosis</i>	18	1,98%
<i>Haemophilus influenzae</i>	14	1,54%
<i>Clostridium perfringens</i>	7	0,77%
<i>Escherichia coli</i>	6	0,66%
<i>Giardia lamblia</i>	4	0,44%
HAV	3	0,33%
<i>Neisseria meningitidis</i>	3	0,33%

Legionella	2	0,22%
Listeria monocytogenes	2	0,22%
RSV	2	0,22%
Citrobacter freundii	1	0,11%
Enterobacter cloacae	1	0,11%
HIV	1	0,11%
Klebsiella oxytoca	1	0,11%
Pseudomonas aeruginosa	1	0,11%
RAZEM	909	100

Wykres nr 6

Wykres kolumnowy liczby biologicznych czynników chorobotwórczych zgłoszonych w roku 2024 przez laboratoria z terenu podległego nadzorowi PPIS w Tychach.

Wnioski:

- W porównaniu do 2023 r. wzrosła liczba zgłoszonych chorób zakaźnych, co głównie spowodowane było zwiększeniem liczby zachorowań na krztusiec oraz grypę. W odniesieniu do zachorowań na Covid-19 odnotowano spadek zgłoszeń o 320. Podejmowane działania przeciwepidemiczne przez Państwową Inspekcję Sanitarną oraz działania mające na celu poprawę zgłaszalności chorób zakaźnych, miały za zadanie ograniczenie rozprzestrzeniania się chorób zakaźnych wśród mieszkańców powiatu mikołowskiego.
- Konieczne jest kontynuowanie zadań dotyczących ochrony zdrowia publicznego w szczególności w zakresie nadzoru nad podmiotami leczniczymi ze szczególnym uwzględnieniem nadzoru nad realizacją obowiązkowych szczepień ochronnych oraz działań prowadzonych wobec osób, u których nie są zrealizowane szczepienia ochronne z powodów niemedycznych.

2. STAN SANITARNY ZAKŁADÓW ŻYWNOSCI, ŻYWIENIA, MATERIAŁÓW I WYROBÓW PRZEZNACZONYCH DO KONTAKTU Z ŻYWNOSCIĄ

Prawo żywnościowe ma za zadanie zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia i życia ludzi. Żywność, materiały i wyroby do kontaktu z żywnością znajdujące się w obrocie nie mogą być niebezpieczne, co oznacza że czynniki, które mogą stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka w nich nie występują lub występują w dopuszczalnej, bezpiecznej ilości. Zapewnienie bezpiecznej żywności wymaga szeregu działań podejmowanych w sposób skoordynowany i zintegrowany.

W tym celu wdrożono szereg norm prawnych w zakresie kontroli higieny żywności obowiązujących zarówno rolników, producentów, przetwórców i sprzedawców. Wszystkie te przepisy mają zapewnić spełnienie zasady „od pola do stołu”, czyli gwarantować bezpieczeństwo produktów żywnościowych na każdym etapie łańcucha produkcji i dystrybucji.

Podmioty prowadzące przedsiębiorstwa spożywcze uzyskują, utrzymują i przedstawiają dowody potwierdzające bezpieczeństwo żywności.

Oferowana w obrocie żywność poza aspektami bezpieczeństwa, powinna także umożliwiać realizację celów żywieniowych. Takie cele to nie tylko zapewnienie energii i składników odżywczych pokrywających zaopatrzenie organizmu lecz także wspieranie prozdrowotnego modelu życia, poprzez zapewnienie dostępu do produktów o korzystnym profilu dla zdrowia.

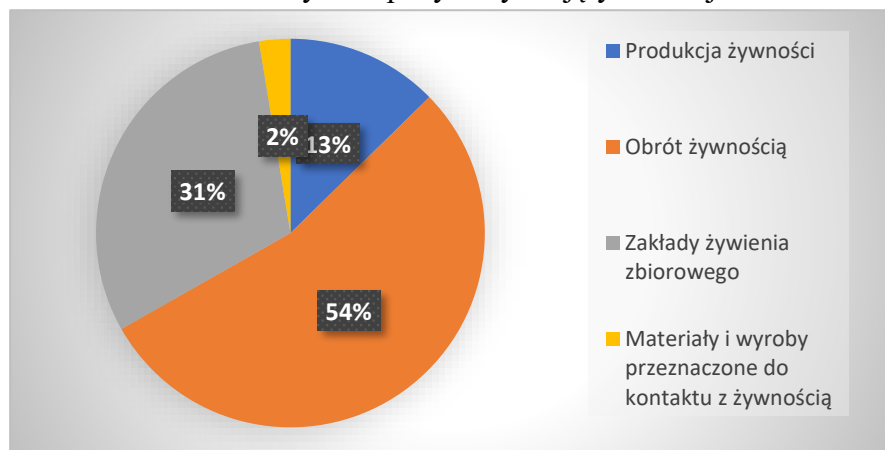
Nadzór nad produkcją i obrotem żywnością, materiałami do kontaktu z żywnością opiera się na dwóch systemach kontroli: zewnętrznej, która jest niezależna od podmiotu, sprawowana przez organy urzędowej kontroli żywności oraz wewnętrznej, prowadzonej w zakładzie, bazującej na Dobrej Praktyce Higienicznej, Dobrej Praktyce Produkcyjnej i zasadach systemu HACCP, realizowanych w celu zapewnienia zgodności produktów z wymogami prawa, właściwymi dla charakteru działalności prowadzonej przez podmioty. W ramach urzędowej kontroli żywności działania kontrolne prowadzone są z częstotliwością przyjętą na dany rok zgodnie z wytycznymi do planowania opracowanymi przez Głównego Inspektora Sanitarnego, w oparciu o analizę stanu higieniczno – sanitarnego zakładów z ubiegłych lat z uwzględnieniem kategorii ryzyka ustalonej na podstawie arkusza oceny zakładów.

Charakterystyka nadzorowanych zakładów na terenie 4 powiatów

W 2024 r. nadzorowano 4404 zakłady usytuowane na terenie 4 powiatów, z czego 1031 na terenie powiatu mikołowskiego. Znaczna liczba zakładów zlokalizowana jest na terenach wiejskich i na peryferiach miast. Najliczniejszą grupę stanowią zakłady obrotu żywnością, następnie zakłady żywienia zbiorowego oraz obiekty produkcji żywności, powyższe przedstawia wykres nr 1.

Wykres nr 1

Odsetek zakładów na rynku spożywczym ujętych w rejestrze w 2024 r. wg rodzaju działalności

Na terenie działania tutejszej Stacji działają obiekty nowoczesne o wysokim standardzie, spełniające wymagania sanitarno – techniczne, funkcjonują również zakłady usytuowane w starym budownictwie, co wiąże się z ograniczonymi możliwościami ich modernizacji.

We wszystkich obiektach objętych nadzorem przeprowadzono 1289 kontroli urzędowych w tym 11 kontroli w wytwórniach i miejscach obrotu materiałami i wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Wydano 60 decyzji administracyjnych, z czego 49 stanowią decyzje nakazujące usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości, 1 dotycząca unieruchomienia zakładu, 6 decyzji zmieniających termin wykonania nakazu, 3 decyzje o wygaśnięciu, 1 decyzja umarzająca postępowanie. Ponadto wydano 320 decyzji związanych z zatwierdzeniem zakładów.

Nałożono 85 mandatów karnych na łączną kwotę 25 700 zł. Ponadto skierowano 2 zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa, poprzez przerabianie protokołu kontroli oraz prowadzeniu działalności bez wpisu do rejestru prowadzonego przez PPIS w Tychach.

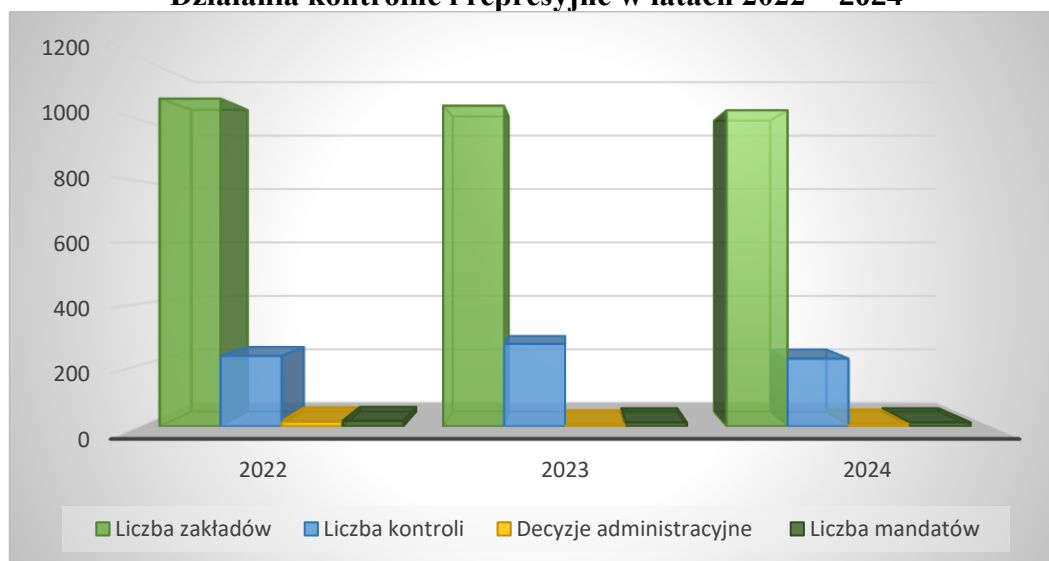
W trakcie bieżącego nadzoru sanitarnego pobrano do badań laboratoryjnych ogółem 582 próbki, w tym 538 próbek żywności, 9 próbek materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, 25 próbek zmiotków i wytrząpek z koszyków do rozrostu i garowania ciasta oraz 10 próbek związanych z podejrzeniem zatrucia pokarmowego.

Ogólna ocena stanu sanitarnego zakładów żywieniowych i żywnościowych na terenie powiatu mikołowskiego

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 1031 zakładów. We wszystkich zakładach objętych nadzorem przeprowadzono 221 kontroli urzędowych. Wydano 9 decyzji administracyjnych nakazujących usunięcie stwierdzonych nieprawidłowości. Nałożono 13 mandatów karnych na kwotę 4 200 zł (wykres nr 2). Ponadto skierowano 1 zawiadomienie do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa w sprawie o czyn z art. 98 w związku z art. 63 ust. 2 pkt 10 i ust. 3 ustawy z dnia 25 sierpnia 2006 r. o bezpieczeństwie żywności i żywienia (Dz.U. z 2023 r. poz. 1448), tj. prowadzenia sprzedaży żywności „na odległość” (sprzedaży wysyłkowej), w tym sprzedaży przez Internet, bez spełnienia obowiązku wpisu do rejestru zakładów.

Wykres nr 2

Działania kontrolne i represyjne w latach 2022 – 2024

Zakłady Produkcji Żywności

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 108 zakładów, w których przeprowadzono 23 kontrole. Wydano 5 decyzji administracyjnych, nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- brudne, z odpryskami i łuszczącą się farbą ściany i sufity;
- zardzewiałe z odpryskami farby drzwi;
- obecność zanieczyszczeń biologicznych min.: żywych larw, chrząszczy, psotników, rozkruszków w wytrzępkach z koszyczków do rozrostu i garowania ciasta oraz w zmiotkach z pomieszczeń produkcyjnych.

Tabela nr 1. Rodzaje i liczba zakładów produkcji żywności

Rodzaje zakładów produkcji żywności	Liczba zakładów
Wytwórnice lodów	7
Automaty do lodów	6
Wytwórnice tłuszczów roślinnych i mieszanin tłuszczów zwierzęcych	0
Piekarnie	26
Ciastkarnie	12
Przetwórnice owocowo-warzywne i grzybowe	1
Browary, słodownie i rozlewnie piwa	0
Wytwórnice napojów bezalkoholowych	0
Wytwórnice napojów alkoholowych, w tym wytwórni win	4
Wytwórnice naturalnych wód mineralnych, naturalnych wód źródlanych i stołowych	0
Zakłady garmazeryjne	1
Zakłady przemysłu zbożowo-młynarskiego	0
Wytwórnice makaronów	0
Wytwórnice wyrobów cukierniczych	1
Wytwórnice koncentratów spożywczych	1
Wytwórnice octu, majonezu i musztardy	0
Wytwórnice chrupek, chipsów i prażynek	0
Wytwórnice suplementów diety	2
Wytwórnice żywności dla określonych grup	0
Wytwórnice substancji dodatkowych i rozpuszczalników ekstrakcyjnych	1
Wytwórnice aromatów	0
Cukrownie	0
Producenci pierwotni	9
Rolniczy handel detaliczny	0
Dostawcy bezpośredni	1
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny	1
Producenci pierwotni i dostawcy bezpośredni	13
Producenci pierwotni i rolniczy handel detaliczny, dostawcy bezpośredni	5
Producenci kielków	0
Producenci żywności w warunkach domowych	15
Inne wytwórnice żywności	2
Razem	108

Zakłady Obrotu Żywnością

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 568 zakładów, w których przeprowadzono 120 kontroli. Wydano 3 decyzje administracyjne, nałożono 5 mandatów karnych na 1 600 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- nieprawidłowy stan porządkowy pomieszczeń zakładu;
- nieprawidłowe eksponowanie i sprzedaż środków spożywczych, niezgodnie z zaleceniami producenta tj. sprzedaż wędlin ze stolika ustawionego bezpośrednio na płycie targowiska, narażonych na działanie promieni słonecznych;
- przechowywanie zapasu wędlin, poza urządzeniami chłodniczymi;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia;
- brak orzeczeń pracowników do celów sanitarno-epidemiologicznych;
- brak do wglądu faktur zakupu środków spożywczych;
- brak higienicznej sprzedaży środków spożywczych nieopakowanych tj.: porcjowanie wędlin oraz operowanie pieniędzmi w gotówce przez jedną osobę, bez używania rękawiczek ochronnych.

Tabela nr 2. Rodzaje i liczba zakładów obrotu żywnością

Rodzaje zakładów obrotu żywnością	Liczba zakładów
Sklepy spożywcze w tym hipermarkety	341
Kioski	8
Apteki	32
Magazyny hurtowe, w tym: hurtownie suplementów diety	28
Obiekty ruchome i tymczasowe	44
Środki transportu	31
Importerzy środków spożywczych	0
Eksporterzy środków spożywczych	0
Inne zakłady/obiekty obrotu żywnością	84
Razem	568

Zakłady Żywienia Zbiorowego (żywienie otwarte, mała gastronomia, żywienie zamknięte)

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 329 zakładów, w których przeprowadzono 78 kontroli. Wydano 1 decyzję administracyjną, nałożono 5 mandatów karnych na kwotę 1 900 zł.

Najczęstsze uchybienia sanitarno-techniczne to:

- brak czystości i porządku w pomieszczeniach zakładu;
- brak ciepłej i zimnej bieżącej wody oraz środków myjących przy umywalce do mycia rąk;
- brak siatek w otwieranych oknach w pomieszczeniach żywnościowych;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia lub o zmienionych cechach organoleptycznych;
- wykorzystywanie stanowisk pracy niezgodnie z przeznaczeniem;
- brudny, niedomyty, uszkodzony sprzęt kuchenny i naczynia stołowe;
- pomieszczenia produkcyjne zarzucone zbędnymi rzeczami;
- nieprawidłowe przechowywanie gotowych posiłków – bez zabezpieczenia.

Tabela nr 3. Rodzaje i liczba zakładów żywienia zbiorowego

Rodzaje zakładów żywienia zbiorowego	Liczba zakładów
Zakłady żywienia zbiorowego otwartego	86
Zakłady małej gastronomii	108

Stołówki pracownicze	1
Bufety przy zakładach pracy	0
Stołówki w domach wczasowych	0
Bloki żywienia w szpitalach	3
Kuchnie niemowlęce	0
Bloki żywienia w sanatoriach i prewentoriach	0
Bloki żywienia w domach opieki społecznej	10
Stołówki w żłobkach i domach małego dziecka	15
Stołówki szkolne	35
Stołówki w bursach i internatach	1
Stołówki na koloniach/półkoloniach/obozach/zimowiskach	1
Stołówki w przedszkolach	37
Stołówki w domach dziecka i młodzieży	3
Stołówki studenckie	0
Stołówki w zakładach specjalnych i wychowawczych	4
Inne zakłady żywienia	20
Zakłady usług cateringowych	5
Razem	329

Zakłady produkujące i wprowadzające do obrotu materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością

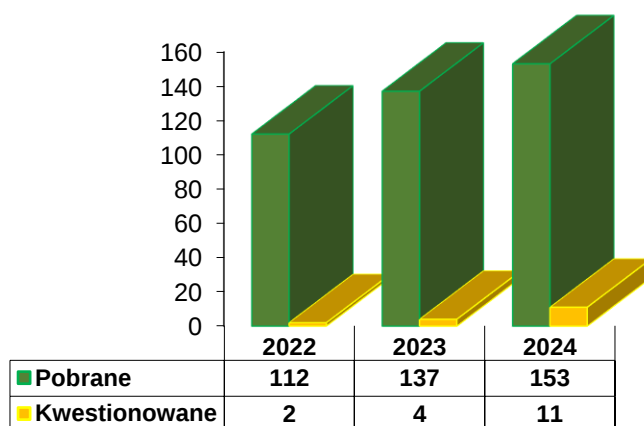
Nadzorem objęto 26 wytwórni i miejsc obrotu materiałami oraz wyrobami przeznaczonymi do kontaktu z żywnością.

Jakość zdrowotna środków spożywczych, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

W 2024 r. na terenie powiatu mikołowskiego pobrano do badań laboratoryjnych 153 próbki środków spożywczych oraz materiałów i wyrobów do kontaktu z żywnością, z których kwestionowano 11 próbek (wykres nr 3).

Wykres nr 3

Próbki pobrane/kwestionowane w latach 2022 – 2024

Przyczyny kwestionowania próbek:

pod względem zanieczyszczeń biologicznych:

- zdyskwalifikowano 4 próbki z uwagi na obecność szkodników zbożowo - mącznych w zmiotkach i wytrząpkach z koszyków do rozrostu i garowania ciasta;

pod względem zanieczyszczeń mikrobiologicznych:

- kwestionowano 7 próbek ze względu na obecność bakterii *Campylobacter* w podrobach z drobiu.

Wnioski i interwencje

W 2024 r. rozpatrzono 11 wniosków, z czego 2 zasadne, 9 bezzasadnych. Przeprowadzono 11 kontroli, w trakcie których nie nałożono mandatów karnych, nie wydano decyzji administracyjnych.

Tabela nr 4. Liczba zgłoszonych wniosków/ mandatów karnych/kwota

Wnioski o interwencję		
Rok	Liczba zgłoszonych wniosków	Liczba mandatów karnych/kwota
2022	7	4/1600
2023	11	5/1900
2024	11	0/0

Pobrano do badań laboratoryjnych 1 próbkę produktu: 1 butelkę wody „Kubuś Waterrr” - próbkę oznaczono jako kwestionowaną.

Dodatkowo po przeprowadzonych kontrolach sprawy przekazano do rozpatrzenia zgodnie z właściwością miejscową i rzeczową do PPIS w Chorzowie i PPIS w Wadowicach.

Wnioski dotyczyły:

niewłaściwej jakości zdrowotnej środków spożywczych:

- złej jakości posiłków w szpitalu – zanieczyszczenie dania kawałkiem styropianu;
- niewłaściwych cech organoleptycznych wody (niewłaściwy smak i zapach);
- objawów żołądkowo-jelitowych po spożyciu hot-doga;
- braku oznaczenia alergenu „glutenu” na etykiecie suplementu diety;
- obecności szkła w pasztecie oraz plastikowej nitki w paście jajecznej;

niewłaściwych warunków higieniczno-sanitarnych:

- braku porządku i czystości w zakładzie;
- niehigienicznej sprzedaży wędlin;
- nieprawidłowego przechowywania środków spożywczych tj. napojów (narażonych na działanie czynników atmosferycznych: opady, nasłonecznienie)
- braku dostępu do bieżącej ciepłej i zimnej wody w zakładzie.

Nadzór nad importem/eksportem w powiecie mikołowskim nadzorowanym przez PPIS w Tychach

Import: W związku z prowadzeniem nadzoru nad jakością zdrowotną żywności i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wykonano 25 kontrole, skontrolowano 36 partii środków spożywczych, wydano 25 świadectw jakości zdrowotnej. Do obrotu dopuszczono wszystkie zgłoszone partie.

Powiadomienia typu RASFF na terenie 4 powiatów nadzorowanych przez PPIS w Tychach

System Wczesnego Ostrzegania o Niebezpiecznej Żywności i Paszach (RASFF) to system przekazywania informacji między urzędami ds. kontroli żywności, materiałów i wyrobów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W przypadku zidentyfikowania jakiegokolwiek zagrożenia zdrowia konsumentów umożliwia on sprawne i szybkie przekazywanie informacji, które są oceniane i jeżeli istnieje zagrożenie zdrowia konsumentów podejmowane są działania określone procedurami.

W 2024 roku otrzymano 82 powiadomienia: alarmowe, informacyjne oraz o niezgodności w ramach systemu wczesnego ostrzegania o niebezpiecznych produktach żywnościowych RASFF.

Przyczynami, dla których dany produkt został zgłoszony do systemu RASFF było m.in.:

- obecność parametrów mikrobiologicznych w następujących produktach: drób, chałwa sezamowa, hummus z suszonymi pomidorami, kebab mrożony, produkty wędliniarskie, rukola, ser, przyprawy, mąka pistacjowa, jaja, preparaty do początkowego karmienia niemowląt;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu substancji dodatkowych w środkach spożywczych;
- zawartość niedozwolonych substancji oraz składnika nowej żywności, napromienianie żywności i obecność zanieczyszczenia fizycznego w suplementach diety;
- przekroczenie migracji związków chemicznych z wyrobów do kontaktu z żywnością oraz niewłaściwa ocena organoleptyczna;
- obecność pleśni w produktach zbożowo-mącznych;
- stwierdzenie przekroczenia poziomu odniesienia akryloamidu w chipsach warzywnych, kulkach żytnio-owsianych, herbatnikach;
- obecność GMO w ziarnie roślin oleistych;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu azotanów w rukoli;
- stwierdzenie przekroczenia najwyższego dopuszczalnego poziomu wielopierścieniowych węglowodorów aromatycznych w produkcie wędliniarskim;
- przekroczenie najwyższych dopuszczalnych poziomów sumy alkaloidów w produktach żywnościowych tj.: przyprawy, herbata dla dzieci, mak.
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów w warzywach i owocach, przyprawach;
- obecność substancji alergennych w pestkach dyni, mąkach;
- brak substancji alergennych wyszczególnionych na etykiecie produktów: ciastka, musztarda, konserwa turystyczna;
- obecność glutenu w produkcie bezglutenowym;
- przekroczenie dopuszczalnego poziomu mikotoksyn w mące, bakaliach, kremie pistacjowym;
- przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu metali ciężkich w herbatce dla dzieci, owocach morza, kolbie kukurydzy, płatkach ryżowych.

Ponadto w związku z pobranymi do badań laboratoryjnych próbkami tj.: porzeczką czerwoną oraz granat odmiana Hicaz, w których stwierdzono przekroczenie najwyższego dopuszczalnego poziomu pozostałości pestycydów, dokonano 2 zgłoszeń do systemu RASFF na przestrzeni roku, które były zaklasyfikowane jako powiadomienia informacyjne (2).

Kategorie produktów	Powiadomienie alarmowe	Powiadomienie informacyjne	Powiadomienie typu NEWS	Powiadomienie o niezgodności	Powiadomienie o fałszowaniu
Mięso i przetwory mięsne	2	6			
Przetwory zbożowo - mączne	3	5		2	
Wyroby cukiernicze i ciastkarskie	3	2			
Materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością	4	1		2	
Suplementy diety	1	9		1	

Inne (owoce suszone i świeże, warzywa świeże, jaja, krem pistacjowy, przyprawy, ziarna roślin oleistych, nabiał, herbatki, owoce morza)	14	24		3	
RAZEM	27	47	0	8	0

Akcje i działania dodatkowe

1) Ocena placówek wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. prowadzono nadzór nad przebiegiem wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży. W ramach akcji w czasie wypoczynku zimowego przeprowadzono 4 kontrole zakładów żywienia zbiorowego zamkniętego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

W czasie wypoczynku letniego przeprowadzono 2 kontrole zakładów żywienia zbiorowego otwartego. Nie stwierdzono nieprawidłowości.

2) Jednostki systemu oświaty

W 2024 r. przeprowadzono 17 kontroli w stołówkach i wydawalniach szkolnych, 7 kontroli w stołówkach i wydawalniach przedszkolnych oraz 2 kontrole w sklepikach/bufetach szkolnych. Łącznie 9 kontroli (5 w placówkach szkolnych, 2 w placówkach przedszkolnych, 2 w sklepikach/bufetach szkolnych) dotyczyło także spełnienia wymagań zawartych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. poz. 1154).

Z uwagi na stwierdzone nieprawidłowości w stołówce i wydawalni szkolnej za nieprawidłowości sanitarno-porządkowe nałożono 1 mandat na kwotę 500 zł oraz za wprowadzanie do obrotu środków spożywczych przeterminowanych nałożono 1 mandat na kwotę 300 zł. Wykonano 1 ocenę teoretyczną jadłospisu dekadowego, w związku z nieprawidłowościami wystosowano zalecenia do dyrektora placówki.

3) Ocena żywienia w szpitalach

W ramach polecenia dotyczącego wzmożenia nadzoru m.in. w zakresie żywienia w szpitalach przeprowadzono 2 kontrole, w trakcie których w 2 placówkach wykonano ocenę żywienia z wykorzystaniem arkusza oceny dekadowej jadłospisów, dodatkowo wykonano 1 ocenę teoretyczną jadłospisu dekadowego z użyciem kalkulatora dietetycznego Aliant. W wszystkich przypadkach sposób żywienia w szpitalach był zadowalający.

Do najczęściej występujących nieprawidłowości w analizowanych dietach podstawowych należy zaliczyć:

- brak równomiernego rozłożenia produktów z jednej grupy pomiędzy posiłkami, np. podanie 3 porcji produktów mlecznych na śniadanie;
- dwukrotne przekroczenie podaży sodu;
- niezapewnienie różnorodnych produktów węglowodanowych;
- zbyt duża ilość produktów skrobiowych w formie ziemniaków;
- brak tłuszczów bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone, przynajmniej w jednym posiłku;
- niezapewnienie odpowiedniej ilości porcji strączkowych w dekadzie.

4) Nadzór nad jakością tłuszczów stosowanych do smażenia

W związku z planem poboru próbek do badań żywności w ramach urzędowej kontroli i monitoringu tłuszczów przeznaczonych do smażenia pod kątem zawartości związków polarnych przeprowadzono ogółem 1 kontrolę w zakładzie w żywienia otwartego. W trakcie

kontroli przeprowadzono badanie za pomocą specjalistycznego sprzętu, wyniki badania wykazały akceptowalną jakość tłuszczów.

5) Kontynuacja akcji „Mklik Próchniczek”

W ramach kontynuowania akcji wytypowano 4 zakłady, w których pobrano 10 próbek zmiotków oraz wytrząpek do badań laboratoryjnych w kierunku obecności szkodników i ich pozostałości. Razem przeprowadzono 4 kontrole związane z poborem próbek, wydano 3 decyzje administracyjne z terminem natychmiastowej wykonalności nakazujących przeprowadzenie dezynsekcji pomieszczeń zakładu i sprzętu. Za stwierdzone nieprawidłowości nałożono 3 mandaty karne na kwotę 700 zł.

6) Akcja markety w związku z pismem ŚPWIS dotyczącym przekazywania szczegółowych informacji w zakresie kontroli przeprowadzanych w ramach bieżącego nadzoru nad obiektami typu supermarket/hipermarket, przeprowadzono łącznie 24 kontrole (w tym 11 kontroli z poborem próbek), nałożono 3 mandaty na kwotę 300 zł.

Przyczyną nałożenia mandatów było:

- przechowywanie środków spożywczych łatwo psujących się w zawyżonej temperaturze, niezgodnie z zaleceniem producenta;
- przepełnione śmietniki, zgniłe warzywa i owoce na ziemi obok śmietnika;
- wprowadzanie do obrotu środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia;
- brak orzeczeń pracowników do celów sanitarno-epidemiologicznych;

7) Akcja ASF

W związku z pismem Głównego Inspektora Sanitarnego w sprawie Afrykańskiego Pomoru Świń w powiecie mikołowskim przeprowadzono 3 kontrole w sklepach spożywczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie dotyczącym identyfikowalności i legalności mięsa wieprzowego, dziczyzny i ich produktów, jak i dotyczącym odpadów.

8) Nadzór nad żywnością prozdrowotną (suplementy diety, nowa żywność, środki spożywcze specjalnego przeznaczenia żywieniowego, środki spożywcze wzbogacane witaminami i składnikami mineralnymi)

W 2024 r. w związku z informacją dotyczącą nieprawidłowości w oznakowaniu alergenu na etykiecie suplementów diety w zakładzie produkcyjnym w powiecie mikołowskim przeprowadzono 1 kontrolę. Kontrola wykazała, iż nieprawidłowości zostały już wcześniej usunięte.

Ponadto w 2024 r. w związku z pismami otrzymanymi od Głównego Inspektora Sanitarnego odnośnie naruszeń przepisów prawa żywnościowego tj. prezentacji oraz dystrybucji suplementów diety przeprowadzono monitoring stron internetowych dla wskazanych produktów. W powiecie mikołowskim nie stwierdzono wprowadzania do obrotu przedmiotowych suplementów diety.

Zgodnie z planem pobierania próbek na rok 2024 r. pobrano do badań laboratoryjnych w powiecie mikołowskim 3 próbki suplementów diety. W 1 przypadku wydano zalecenia dotyczące znakowania suplementu diety, które zostaną przekazane producentowi oraz stacji nadzorującej zakład wprowadzający suplement diety do obrotu.

9) Akcja lato

W związku z pismami ŚPWIS obejmującymi działania w zakresie oceny bezpieczeństwa żywienia zbiorowego, w tym zakładach małej gastronomii, w miejscowościach turystycznych w okresie wzmożonego ruchu turystycznego w sezonie letnim (w okresie od 20 czerwca do

30 września) a także w zakresie warunków przechowywania oraz oznakowania wód butelkowanych oceną objęto: wytwórnie lodów, automaty do lodów, zakłady żywienia zbiorowego otwartego, zakłady małej gastronomii, zlokalizowane przy trasach turystycznych. Przeprowadzono 24 kontrole w sezonie letnim, nałożono 2 mandaty karne na kwotę 800 zł, nie wydano decyzji administracyjnych.

Główne stwierdzone uchybienia sanitarno – porządkowe to:

- przechowywanie środków spożywczych łatwo psujących się, niezgodnie z zaleceniami producenta a w związku z tym naruszenie ciągłości łańcucha chłodniczego;
- stosowanie do produkcji środków spożywczych po upływie daty minimalnej trwałości oraz terminu przydatności do spożycia;
- brak porządku i czystości w zakładzie;
- brak aktualnych orzeczeń do celów sanitarno-epidemiologicznych;

Ponadto w okresie wzmożonego ruchu turystycznego przeprowadzono 3 kontrole w związku z oceną warunków przechowywania oraz znakowania wód butelkowanych - nie stwierdzono nieprawidłowości.

10) Akcja „Nadzór na sprzedażą owoców i warzyw z importu”

W związku z pismem dotyczącym wzmożonego nadzoru nad sprzedażą owoców i warzyw importowanych z krajów trzecich, jak i pochodzących z innych państwa członkowskich UE w powiecie mikołowskim przeprowadzono 7 kontroli w sklepach spożywczych. W wyniku przeprowadzonych kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości zarówno w zakresie dotyczącym identyfikacji produktu oraz oceny dokumentacji towarzyszącej.

11) Ocena sposobu żywienia

Oceną sposobu żywienia objęto 11 zakładów żywienia zbiorowego (5 szkół podstawowych, 2 przedszkola, 2 żłobki, 2 szpitale) z kuchnią własną lub z posiłkami dostarczanyymi przez firmy cateringowe. Teoretycznie z wykorzystaniem listy wspomagającej ocenę żywienia, przeanalizowano 9 próbek zestawień dekadowych, w tym w 1 szkole i 1 szpitalu z dodatkowym zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Ponadto w 2 żłobkach pobrano do badań laboratoryjnych po jednym posiłku obiadowym i przeprowadzono analizę jadłospisu dekadowego z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant. Najczęstsze nieprawidłowości dotyczyły m.in.:

- zawyżonej wartości energetycznej posiłków;
- nieprawidłowego rozdziału energii pochodzącej z białka i tłuszczu oraz zaniżonej wartości składników odżywczych w szczególności wapnia;
- podania zbyt małych porcji warzyw/owoców lub całkowity brak produktów z tej grupy w posiłkach;

Analizując sposób żywienia dzieci w wieku do lat 3 stwierdzono następujące nieprawidłowości:

- zawyżoną średnią wartość energetyczną posiłków;
- zbyt dużą ilość białka w planowanych jadłospisach;
- za wysoki udział soli i sodu w stosunku do zalecanych norm;
- podawanie zbyt małych porcji warzyw/owoców lub całkowity brak produktów z tej grupy w posiłkach, w 1 placówce całkowite pominięcie kiszonek;
- niezapewnienie odpowiednich porcji ryby;
- niewystarczające wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- podawanie zbyt dużej ilości potraw smażonych;
- podawanie produktów wysoko przetworzonych (np. parówek);

Analizując sposób żywienia dzieci i młodzieży stwierdzono:

Dla jadłospisu dekadowego z placówki szkolnej ocenionego z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant:

- zaniżoną wartość energetyczną posiłków w stosunku do zalecanej normy żywieniowej;
- niewłaściwe zbilansowanie posiłków pod względem doboru produktów z niektórych grup środków spożywczych oraz wartości odżywczej (w szczególności zbyt dużej ilości białka);
- niezapewnienie średniego zapotrzebowania na wapń, magnez, witaminę D i E.

Analizując przekazany do oceny teoretyczny jadłospis dekadowy z placówki szkolnej, z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant, w przekazanych dyrektorowi placówki zaleceniach zwrócono uwagę na konieczność podnoszenia kwalifikacji personelu odpowiedzialnego za planowanie żywienia. Wskazano również ścieżki dostępu do materiałów edukacyjnych dla personelu. Personel został zobligowany do stosowania się do zaleceń oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 26 lipca 2016 r. (Dz. U. z 2016 r. poz. 1154).

Analizując sposób żywienia pacjentów w szpitalu stwierdzono nieprawidłowości:

- brak równomiernego rozłożenia produktów z jednej grupy pomiędzy posiłkami, np. podanie 3 porcji produktów mlecznych na śniadanie;
- zbyt duża ilość produktów skrobiowych w formie ziemniaków;
- małe wykorzystanie produktów z grupy mleko i przetwory mleczne;
- brak tłuszczów bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone, przynajmniej w jednym posiłku;
- zbyt długa przerwa nocna.

Dla jadłospisu dekadowego z placówki szpitalnej ocenionego z zastosowaniem kalkulatora dietetycznego Aliant stwierdzono:

- brak równomiernego rozłożenia produktów z jednej grupy pomiędzy posiłkami, np. podanie 3 porcji produktów mlecznych na śniadanie;
- dwukrotne przekroczenie podaży sodu;
- niezapewnienie różnorodnych produktów węglowodanowych;
- zbyt duża ilość produktów skrobiowych w formie ziemniaków;
- brak tłuszczów bogatych w kwasy jedno- i wielonienasycone, przynajmniej w jednym posiłku;
- niezapewnienie odpowiedniej ilości porcji strączkowych w dekadzie;

W trakcie kontroli kompleksowej Pionu żywienia w jednym z zakładów w Mikołowie stwierdzono:

- w pomieszczeniu przyjęcia posiłków brak bieżącej ciepłej i zimnej wody oraz środków myjących przy umywalce do mycia rąk;
- w pomieszczeniu kuchni oddziałowej brak porządku – pozostawione rzeczy osobiste personelu (torebki, katalogi kosmetyczne, pieniądze);
- brak siatki w otwieranych oknach zabezpieczających przed przedostawaniem się do pomieszczenia owadów;
- pozostawione na blacie niezabezpieczone posiłki przygotowane do wydania pacjentom w bezpośrednim sąsiedztwie talerzy z resztkami pokarmowymi, które wróciły od pacjentów.

Nieprawidłowości usunięto w trakcie prowadzonej kontroli.

Za nieprawidłowości sanitarno-porządkowe nałożono 1 mandat na kwotę 300 zł.

Współpraca z Inspekcją Weterynaryjną

- Udzielano sobie wzajemnej pomocy merytorycznej z zakresu obowiązujących przepisów prawnych oraz udostępniano niezbędne w wykonywanej pracy akty prawne/ procedury/ instrukcje.

- Przekazywano informacje dotyczące naruszeń w zakładach nadzorowanych zgodnie z właściwością rzeczową i miejscową.
- Wzajemnie przekazywano informacje o wynikach badań środków spożywczych pochodzenia zwierzęcego oraz listy zakładów, które oprócz środków spożywczych produkują również materiał paszowy dla zwierząt.

Analiza i wnioski w zakresie bezpieczeństwa zdrowotnego żywności.

Stan higieniczno-sanitarny ogółu zakładów pozostających pod nadzorem Państwowej Inspekcji Sanitarnej w 2024 r. na terenie powiatu mikołowskiego nie uległ istotnej zmianie. Nie odnotowano również znaczących incydentów dotyczących żywności.

Pojawiające się zagrożenia w obszarze bezpieczeństwa żywności wymagają nieustannego przestrzegania istniejących Procedur Dobrej Praktyki Higienicznej i Dobrej Praktyki Produkcyjnej oraz systemu HACCP, jak również wzmożenia kontroli wewnętrznej w zakładach przez wszystkich przedsiębiorców uczestniczących w łańcuchu żywnościowym oraz wzmożonych działań PIS i innych organów urzędowej kontroli żywności.

Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach jako organ wykonawczy Państwowej Inspekcji Sanitarnej na terenie czterech powiatów realizował zadania z zakresu żywności, żywienia i przedmiotów użytku określone szczegółowo ustawą o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Powiatowa Stacja Sanitarno – Epidemiologiczna w Tychach wykonywała statutowe zadania zgodnie z „planem zasadniczych zadań na 2024 r., który obejmował główne kierunki działania, zasadnicze zadania oraz harmonogram nadzoru nad obiektami.

Organy Państwowej Inspekcji Sanitarnej stale podejmują działania mające na celu realizację założonych przez prawo żywnościowe standardów, które mają na względzie zapewnienie wysokiego poziomu bezpieczeństwa i zdrowia konsumentów.

3. OCENA STANU SANITARNEGO URZĄDZEŃ I OBIEKTÓW UŻYTKU PUBLICZNEGO

W dziedzinie bieżącego nadzoru sanitarnego, w zakresie sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska działania polegają na kontroli przestrzegania przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w szczególności dotyczące:

- utrzymania należytego stanu higienicznego nieruchomości, zakładów pracy, instytucji, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz zbiorowego transportu publicznego, a także ochrona zdrowia ludzi przed szkodliwym działaniem sztucznego promieniowania ultrafioletowego w solariach,
- przygotowania dokumentacji w ramach prowadzonych postępowań administracyjnych egzekwujących poprawę stanu sanitarnego nadzorowanych obiektów,
- wydawania pozwoleń na ekshumację i kontrola przeprowadzania ekshumacji, wydawaniu pozwoleń na wniosek właściwego starosty w związku ze sprowadzeniem zwłok z obcego państwa, kontrola i wydawanie opinii dla środków transportu do przewozu zwłok i szczątków,
- przyjmowania i rozpatrywania wniosków w ramach posiadanych kompetencji,
- opiniowania projektów regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie poszczególnych gmin, projektów uchwał w zakresie częstotliwości odbierania odpadów komunalnych.

Nadzorem Sekcji Higieny Komunalnej objętych jest 1347 obiektów, w tym w powiecie mikołowskim łącznie 411 obiektów, z czego 87 obiektów służby zdrowia.

W celu ochrony zdrowia ludzkiego przed niekorzystnym wpływem szkodliwości i uciążliwości środowiskowych, zapobiegania powstawaniu chorób, w tym chorób zakaźnych przeprowadzono łącznie 660 kontroli sanitarnych, w tym 142 na terenie powiatu mikołowskiego.

Wydano 34 decyzje administracyjne tj. 5 decyzji nakazujących usunięcie uchybień, 3 decyzje dotyczące zbiorczej rocznej oceny wody na pływalni, 26 decyzji płatniczych na kwotę 6 680,00 zł., ponadto wydano 16 postanowień dotyczących sprowadzenia zwłok z zagranicy, 3 opinie sanitarne na organizację imprezy masowej.

Obiekty użyteczności publicznej:

Podmioty wykonujące działalność leczniczą

W zakresie działań sekcji Higieny Komunalnej i Środowiska skontrolowano 84 obiekty, w których udzielane są ambulatoryjne świadczenia zdrowotne oraz 3 obiekty, w których udzielane są stacjonarne świadczenia zdrowotne. Zakres kontroli dotyczył oceny bieżącego stanu sanitarnego i technicznego pomieszczeń oraz ocena procedur zapobiegających zakażeniom i chorobom zakaźnym.

Na podstawie przeprowadzonych kontroli stwierdza się wystarczające zaopatrzenie w sprzęt jednorazowego użycia i środki ochrony indywidualnej dla pracowników. Rodzaj preparatów myjących i dezynfekujących dostosowany do powierzchni, w ilościach wystarczających. Proces sterylizacji narzędzi wielorazowego użycia odbywa się w podmiotach leczniczych lub zlecany jest firmom zewnętrznym. Prowadzona jest prawidłowo gospodarka z odpadami medycznymi i komunalnymi. Odpady odbierane są przez specjalistyczne firmy, które posiadają zezwolenia na odbiór i transport odpadów do zakładów utylizacji.

Ustępy publiczne – w ewidencji 4 obiekty.

Kontrole przeprowadzone zostały w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego.

W trakcie kontroli zwracano uwagę na właściwy stan sanitarny pomieszczeń oraz sposób przeprowadzania dezynfekcji pomieszczeń, urządzeń sanitarnych i wyposażenia. W obiektach znajdowały się wydzielone pomieszczenia lub miejsca do przechowywania sprzętu służącego do utrzymania w czystości pomieszczeń oraz zapasu środków myjących i dezynfekcyjnych. Skontrolowane ustępy utrzymane były we właściwym stanie sanitarno-higienicznym, urządzenia sanitarne były

sprawne. Przy umywalkach zapewniony był dopływ bieżącej ciepłej wody, środki higieny oraz pojemniki na odpady. Skontrolowany ustęp administrowany przez Zakład Usług Komunalnych w Mikołowie zlokalizowany w przyziemiu wymaga systematycznych remontów i napraw. Posiada obsługę, która w wyznaczonym czasie zajmuje się utrzymaniem czystości pomieszczeń szaleatów i urządzeń sanitarnych.

Skontrolowany ustęp publiczny w Ornontowicach zlokalizowany przy parkingu i w pobliżu cmentarza jest obiektem nowoczesnym. Budynek podłączony do gminnej sieci wodociągowo-kanalizacyjnej, posiada wydzielony magazyn środków myjących i dezynfekcyjnych. Zapewniona jest stała obsługa.

Ustępy ogólnodostępne – w ewidencji 1 obiekt w 2024 r nie przeprowadzono kontroli.

Hotele - w ewidencji 7 obiektów.

Skontrolowano jeden hotel w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Wszystkie pokoje z bezpośrednim dostępem do łazienki, utrzymane w bieżącej czystości. W obiekcie prowadzona jest prawidłowa gospodarka odpadami. Bielizna pościelowa prana w pralni zewnętrznej. Zapewniony odpowiedni zapas czystej bielizny. Właściciel hotelu przeprowadza systematycznie remonty. Obiekt oceniony jako dobry.

Motele – w ewidencji 1 obiekt – nie przeprowadzono w nim kontroli.

Baseny kąpielowe – W ewidencji 3 obiekty: 2 baseny sezonowe w Mikołowie i Łaziskach Górnych; 1 Kryta Pływalnia w Mikołowie.

Na terenie Ośrodka Rekreacyjnego „Planty” w Mikołowie przeprowadzono kontrolę sprawdzającą wykonania nakazów decyzji wydanej w 2023 r. W pomieszczeniu podbasenia:

- doprowadzono do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ściany i sufity;
- uzupełniono spękania i ubytki posadzki betonowej;
- odmalowano trzy filtry piaskowe.

Ponadto przeprowadzona została kontrola dotycząca oceny bieżącego stanu sanitarnego otoczenia niecki basenowej, sprawności urządzeń sanitarnych oraz utrzymania terenów zielonych. Kontrola nie wykazała nieprawidłowości.

Ośrodek Rekreacyjno-Sportowy „Żabka” w Łaziskach Górnych zapewnia możliwość korzystania z kompleksu basenów otwartych, boisk do siatkówki, boiska do beach-soccera, kortów tenisowych, boiska ze sztuczną nawierzchnią (w zimie pełniące funkcję lodowiska. Dla korzystających z basenu dostępne są przebieralnie oraz toalety.

Kontrola na Krytej Pływalni Aqua Plant w Mikołowie przeprowadzona została w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarno – higienicznego oraz realizacji obowiązków informowania o jakości wody osób korzystających z obiektu. W obiekcie prowadzone są i systematycznie dokumentowane zapisy pomiarów parametrów wody.

Zarządzający basenami w przypadku wystąpienia przekroczeń w badaniach jakości wody niezwłocznie informują PPIS w Tychach o rodzaju podjętych działań naprawczych. W widocznym miejscu umieszczone są informacje dot. jakości wody przeznaczonej do kąpieli.

Domy pomocy społecznej – w ewidencji 7 obiektów.

Celem kontroli w tej grupie było sprawdzenie warunków pobytu podopiecznych.

Skontrolowano Dzienny Dom Pomocy w Mikołowie przy ul. Konstytucji 3 Maja, który jest placówką wsparcia dziennego, czynny od poniedziałku do piątku w godzinach od 8.00 do 15.00. Z ośrodka korzystają osoby kierowane przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej. Z obiektu, każdego dnia korzysta ok.100 osób. Obiekt systematycznie remontowany. Prowadzone są starania o przystosowanie obiektu do osób niepełnosprawnych.

W jednym z prywatnych domów opieki za stwierdzony zły stan sanitarny, który dotyczył:

- niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach (ściany zapajęcone;
- brudnych pojemników na odpady;

– brudnych przyborów do higieny dla podopiecznych.

Nałożono mandat karny w wysokości 200 zł. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nieprawidłowości sanitarnych. Na stwierdzone uchybienia techniczne wydano decyzje administracyjną, której nakazy dotyczyły:

- doprowadzenia do należytego stanu sanitarnego ścian w pięciu pokojach i w korytarzu komunikacyjnym;
- zapewnienia gładkiej i łatwo zmywalnej powierzchni łóżek pensjonariuszy;
- odnowienia drzwi do toalety w jednym pokoju.

Termin wykonania nakazów decyzji ustalono do 30.01.2025 r.

W pozostałych skontrolowanych obiektach zapewnione są warunki pobytu na odpowiednim poziomie. Właściciele systematycznie przeprowadzają remonty, gospodarka w zakresie usuwania odpadów komunalnych prowadzona jest prawidłowo, właściciele posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych. Bielizna pościelowa prana jest w większości w pralniach zewnętrznych lub w wydzielonych pomieszczeniach pomocniczych do prania. W trakcie kontroli zaobserwowano szczególną dbałość o otoczenie obiektów, które służą jako miejsce wypoczynku dla pensjonariuszy w czasie letnim. W trakcie kontroli obiektów dodatkowo przeprowadzano działania informacyjno-edukacyjne dotyczące postępowania z bielizną, postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi oraz właściwej eksploatacji wewnętrznej sieci wodociągowej mającej na celu zmniejszenie ryzyka występowania bakterii z rodzaju Legionella.

Zakłady fryzjerskie, fryzjersko-kosmetyczne, kosmetyczne i odnowy biologicznej i tatuażu

– w ewidencji 168 obiektów.

Zakłady fryzjerskie – w ewidencji 87

Obiekty skontrolowane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego. Właściciele wyposażają zakłady fryzjerskie w urządzenia przeznaczone do dezynfekcji narzędzi i przyborów fryzjerskich. Posiadają dostępne środki dezynfekcyjne o szerokim spektrum działania. Bielizna przy obsłudze klientów w większości przypadków była jednorazowego użytku, sporadycznie w zakładach używa się bieliznę wielorazowego użytku, która prana jest poza zakładami. Gospodarka odpadami prawidłowa. W trakcie kontroli jednego zakładu fryzjerskiego stwierdzono zły stan sanitarny, który dotyczył:

- niewłaściwej dezynfekcji, brudnych narzędzi i przyborów fryzjerskich;
- braku bieżącej czystości pomieszczeń.

Właściciel został ukarany mandatem karnym o wysokości 200 zł. Kontrola sprawdzająca wykazała usunięcie nieprawidłowości.

Zakłady kosmetyczne - w ewidencji 43 obiekty, przeprowadzono 18 kontroli.

Gabinety tatuażu – w ewidencji 1 obiekt.

Kontrole przeprowadzane były w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego- technicznego oraz postępowania z odpadami komunalnymi i niebezpiecznymi.

W skontrolowanych zakładach nie stwierdzono nieprawidłowości. Przy obsłudze klientów, w trakcie zabiegów naruszających lub mogących naruszyć ciągłość tkanki używa się sprzętu jednorazowego użycia oraz wyrobów i narzędzi sterylnych. Właściciele zakładów wyposażają obiekty w autoklawy lub posiadają zawarte umowy na sterylizację narzędzi wielorazowego użycia. Przy obsłudze klientów stosowane są również narzędzia jednorazowego użycia. Odpady niebezpieczne usuwane są do pojemników jednorazowego użycia, sztywnych, odpornych na działanie wilgoci, mechanicznie odpornych na przekłucie, przecięcie lub do czerwonych worków foliowych odpowiednio oznakowanych. Odpady odbierane są zgodnie z zawartymi umowami przez specjalistyczne firmy. Właściciele zakładów posiadają opracowane i wdrożone procedury postępowania z narzędziami powodującymi lub mogącymi powodować naruszenie ciągłości tkanki. Coraz więcej właścicieli wyposaża swoje zakłady w lodówki, w których przechowywane

są odpady niebezpieczne do czasu ich odbioru przez specjalistyczną firmę. W zakładach używana jest bielizna jednorazowego i wielorazowego użycia. Bielizna wielorazowa prana jest poza zakładem. W trakcie kontroli oceniono opracowane procedury zapewniające ochronę przed zakażeniami i chorobami zakaźnymi oraz instrukcje postępowania z odpadami. W trakcie kontroli podejmowano działania edukacyjne dotyczące sterylizacji narzędzi, postępowania z odpadami niebezpiecznymi, opracowania procedur postępowania z bielizną czystą i brudną.

Zakłady odnowy biologicznej oraz inne zakłady, w których są świadczone łącznie więcej niż jedna z usług fryzjerskich, kosmetycznych, odnowy biologicznej, tatuażu - w ewidencji 37 obiektów.

W jednym solarium stwierdzono nieprawidłowości sanitarno-techniczne, które dotyczyły:

- braku bieżącej czystości wszystkich pomieszczeń.

Za niewłaściwy stan sanitarny ukarano właściciela mandatem karnym w wysokości 200 zł.

Wydano zalecenia pokontrolne dotyczące usunięcia uchybień. Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie zaleceń pokontrolnych.

Pozostałe obiekty wchodzące w skład opisanej grupy utrzymane były w należytym stanie sanitarno-technicznym. W obiektach, w których znajdują się pomieszczenia do ćwiczeń wydzielone zostały kompleksy szatniowo-sanitarne. Sprzęty do ćwiczeń utrzymane we właściwym stanie sanitarno-technicznym.

Domy Przedpogrzebowe - w ewidencji 7 obiektów.

W Usługach Cmentarno - Pogrzebowych w Łaziskach Górnych przeprowadzono kontrolę w zakresie sprawdzenia wykonania nakazu decyzji z 2023 r., który dotyczył: doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitu w pomieszczeniu komunikacyjnym pomiędzy łazienką a pomieszczeniem na chłodnie do przechowywania zwłok. W trakcie przeprowadzonej kontroli stwierdzono, że nakaz decyzji nie został wykonany, wysłano upomnienie. W trakcie kontroli po upomnieniu potwierdzono wykonanie decyzji.

Na Dom Przedpogrzebowy w Mikołowie w związku z nieprawidłowościami stwierdzonymi w trakcie kontroli sanitarnej wydano decyzję z terminem realizacji do 30 czerwca 2024 r. Decyzja dotyczyła:

- zapewnienia gładkiej i łatwo zmywalnej podłogi w kaplicy;
- zapewnienia gładkiej i łatwo zmywalnej podłogi w korytarzu komunikacyjnym i w toalecie.

Kontrola sprawdzająca potwierdziła wykonanie nakazu decyzji.

Właściciele zakładów pogrzebowych posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów niebezpiecznych ze specjalistycznymi firmami.

Cmentarze - w ewidencji 25 obiektów

Skontrolowane cmentarze są ogrodzone częściowo lub w całości, alejki na cmentarzach w większości utwardzone. Administratorzy dbają o utrzymanie bieżącej czystości. Każdy cmentarz posiada przynajmniej jeden punkt wodny – punkty wodne zasilane wodą wodociągową. Wydzielone są miejsca składowania odpadów wyposażone w kontenery. Prowadzona jest segregacja odpadów. Przy miejscu składowania odpadów umieszczony regulamin segregacji odpadów. W trakcie przeprowadzonych w tej grupie obiektów kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości. Administratorzy posiadają podpisane umowy na odbiór odpadów.

Obiekty sportowe – w ewidencji 12 obiektów

Za stwierdzone nieprawidłowości na Hali Sportowej w Łaziskach Górnych przy ul. Staszica wydano decyzję administracyjną dotyczącą doprowadzenia do należytego stanu higieniczno-sanitarnego ścian i sufitów w hali, w pomieszczeniu z sauną, w pomieszczeniu komunikacyjnym prowadzącym do siłowni, w bocznym wejściu do obiektu oraz doprowadzenia do właściwego stanu technicznego podłóg w siłowni.

Apteki – w ewidencji 35, nie przeprowadzono kontroli w 2024 r.

Targowiska – w ewidencji 3 obiekty.

Targowisko w Orzeszu jest obiektem nowoczesnym, na płycie wydzielone są dwa kompleksy wiat, metalowych, zadaszonych. Płyta targowiska utwardzona. Na terenie targowiska znajduje się budynek kontenerowy, w którym wydzielono pomieszczenie socjalne dla obsługi, toalety z podziałem na część damską i męską oraz toaleta dla niepełnosprawnych. Toalety czynne są w ciągu całego tygodnia, posiadają stałą obsługę. Wydzielone jest miejsce do składowania odpadów. Prowadzona jest segregacja odpadów.

Tereny rekreacyjne – w ewidencji 4.

Kąpielisko Mały Staw Starganiec w Mikołowie skontrolowano przed sezonem kąpielowym, który trwał od 1 lipca do 31 sierpnia 2024 r. Obiekt administrowany jest przez Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach. Na dużym stawie wykonano pomost częściowo stały i częściowo pływający w formie kładki pieszej, schodów terenowych, pochylni i platform. Wzdłuż ścieżek ustawione zostały ławki, leżaki miejskie oraz kosze do segregacji odpadów. Utworzona została strefa małej gastronomii (Foodtrucków). Dla korzystających dostępne są kabiny toaletowe typu TOI-TOI. Na terenie kąpieliska funkcjonuje boisko do piłki siatkowej plażowej. Obiekt oceniony jako dobry.

Obiekty kulturalno – rozrywkowe – w ewidencji 7.

Przeprowadzono kontrolę w zakresie oceny bieżącego stanu sanitarnego w Miejskiej Bibliotece Publicznej w Łaziskach Górnych. Jest to obiekt nowoczesny, po modernizacji, przystosowany do osób niepełnosprawnych. Budynek trzykondygnacyjny, w którym oprócz wypożyczalni książek znajduje się sala spotkań, strefa relaksu i strefa coworkingu. Ustępy przystosowane do osób niepełnosprawnych, obiekt wyposażony w dźwig osobowy. Prowadzone są systematyczne prace modernizacyjne przy obejściu Biblioteki.

W Domu Kultury w Orzeszu pomieszczenia utrzymane czysto, urządzenia sanitarne sprawne, dezynfekowane. Obiekt oceniono jako dobry.

Interwencje wpływające do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach.

W 2024 r. wpłynęło 6 interwencji.

1. Interwencja dotycząca uciążliwości związanej z hałasem nocnym w jednym z mieszkań w Łaziskach Górnych, który pochodzi ze stacji transformatorowej znajdującej się w tym budynku. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przed dokonaniem pomiarów hałasu, następnie zlecono do Śląskiego Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego przeprowadzenie nocnych pomiarów hałasu. Nawiązano współpracę z Tauron Dystrybucja S.A. Oddział w Gliwicach odpowiedzialnego za obsługę stacji transformatorowej. Odrębnym pismem poinformowano Stronę, Spółdzielnię Mieszkaniową oraz Tauron o terminie nocnych pomiarów. Wykonane pomiary nie wykazały przekroczenia dopuszczalnego poziomu dźwięku w pomieszczeniach przeznaczonych na stały pobyt ludzi. Stwierdzony stan faktyczny nie dał podstaw do wszczęcia postępowania administracyjnego w wyżej wymienionej sprawie. Strona wnosząca interwencję została pisemnie poinformowana o sposobie załatwienia sprawy. Interwencja bezzasadna.
2. Interwencja dotycząca złych warunków sanitarnych, fetoru i obecności szczurów w mieszkaniu znajdującym się w Łaziskach Górnych. Przeprowadzono kontrolę sanitarną przy współudziale administratora budynku Spółdzielni Mieszkaniowej w Łaziskach Górnych. W udostępnionych do kontroli pomieszczeniach zalegały przeróżnego rodzaju sprzęty użytku domowego, ozdoby i ubrania. W trakcie oględzin nie zaobserwowano obecności szczurów jak również odchodów mogących świadczyć, że tam bytują, ani w mieszkaniu ani na klatce schodowej. Poinstruowano właścicielkę mieszkania, o konieczności systematycznego utrzymania mieszkania we właściwym stanie sanitarnym tak, by nie powodować przedostawania się nieprzyjemnych zapachów na klatkę schodową. Interwencja bezzasadna.

3. Interwencja przesłana przez Spółdzielnię Mieszkaniową w Mikołowie, dotycząca uciążliwości powodowanych przykrymi zapachami oraz dużą ilością insektów (much) wydobywającymi się z mieszkania w Mikołowie. Podczas przeprowadzonej kontroli stwierdzono stęchły zapach, mogący świadczyć o słabo wietrzonem mieszkaniu. W mieszkaniu przebywały zamieszkujące je osoby oraz opiekunka MOPS w Mikołowie przychodząca w ramach opieki domowej. W trakcie kontroli nie stwierdzono obecności jakichkolwiek insektów oraz gryzoni. Pouczono właścicielkę o konieczności wietrzenia mieszkania i utrzymywania lokalu mieszkalnego w należyтым stanie higienicznym – sanitarnym, w celu zapobiegania powstawania nieprzyjemnych zapachów mogących powodować uciążliwości dla innych lokatorów. Interwencja bezzasadna.
4. Interwencja dotycząca, uciążliwości spowodowanych zbieraniem różnego rodzaju odpadów oraz przykrymi zapachami wydobywającymi się z mieszkania i brudem przy jego drzwiach.
Z informacji otrzymanych od MOPS w Mikołowie rodzina jest objęta ich pomocą. Przeprowadzono kontrolę w obecności funkcjonariuszy Policji w Mikołowie oraz przedstawicieli Mikołowskiej Spółdzielni Mieszkaniowej. W trakcie kontroli nie stwierdzono nieprawidłowości tj. na klatce schodowej brak zabrudzeń, nieprzyjemnego zapachu, obecności gryzoni oraz insektów, które mogłyby wskazywać na gromadzenie odpadów.
Interwencja bezzasadna.
5. Interwencja przekazana przez Śląski Urząd Wojewódzki w Katowicach dotycząca nieprawidłowości w placówce zapewniającej całodobową opiekę osobom niepełnosprawnym, przewlekle chorym lub osobom w podeszłym wieku w Mikołowie. Nieprawidłowości opisane w przekazanej interwencji dotyczyły głównie złego traktowania pensjonariuszy przez jedną opiekunkę. Upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach sekcji Nadzoru sanitarnego Higieny Komunalnej, Higieny Pracy, Higieny Żywności i Żywienia przeprowadzili kontrole sanitarne w zakresie należącym do działania organów Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Za nieprawidłowości sanitarne przedstawiciele sekcji Higieny Komunalnej nałożyli mandat karny w wysokości 200 zł. Nieprawidłowości dotyczyły:
 - niewłaściwych warunków sanitarno-higienicznych w pomieszczeniach (ściany zapajęczone);
 - brudnych pojemników na odpady;
 - brudnych przyborów do higieny dla podopiecznych.
 Kontrola sprawdzająca potwierdziła usunięcie nieprawidłowości.
Interwencja zasadna.
6. Interwencja dotycząca problemów z owadami (ćmianka) na klatce schodowej bloku mieszkalnego w Łaziskach Górnych. Przeprowadzona kontrola sanitarna w obecności administratora budynku potwierdziła zasadność interwencji, zaobserwowano żywe skrzydlate owady. Zobowiązano administratora do przeprowadzenia zabiegów dezynsekcji przez specjalistyczną firmę DDD. Trzy dni po kontroli otrzymano protokół powykonawczego zabiegu dezynsekcji. Interwencja zasadna.

Jakość wody przeznaczonej do spożycia i wykorzystywanej do kąpieli i rekreacji.

W 2024 r. ocena jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi dokonywana była w oparciu o rozporządzenie z dnia 7 grudnia 2017 r. w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi - na podstawie ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej oraz ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzaniu ścieków.

Do zadań własnych gminy zgodnie z cytowaną Ustawą należy zbiorowe zaopatrzenie w wodę. Dystrybucją wody przeznaczonej do spożycia zajmują się w poszczególnych gminach przedsiębiorstwa – wodociągowe. W 2024 r. na terenie powiatu mikołowskiego wodę przeznaczoną do spożycia przez ludzi dostarczały, 4 przedsiębiorstwa wodociągowe.

- Mikołów - Zakład Inżynierii Miejskiej Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Kolejowej 4 w Mikołowie. Mieszkańcy zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach. Sołectwa Bujaków, Paniowy,

Śmiłowice, Borowa Wieś, Mokre zaopatrywane są w wodę mieszaną tj.: wodę powierzchniową kupowaną od Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów w Katowicach oraz z ujęcia podziemnego zlokalizowanego w Śmiłowicach należącego i nadzorowanego przez Zakład Inżynierii Miejskiej.

- Ornontowice - Zakład Gospodarki Komunalnej i Wodociągowej z siedzibą przy ul. Zwycięstwa 26 w Ornontowicach.
- Łaziska Górne, Wiry i Orzesze - Rejonowe Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji S.A. z siedzibą przy ul. Sadowej 4 w Tychach.

Mieszkańcy gmin zaopatrywani są w wodę pochodzenia powierzchniowego kupowaną od Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów w Katowicach.

Orzesze - Rybówka - Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o. z siedzibą przy ul. Nowy Dwór 20 w Czerwionce – Leszczynie.

Mieszkańcy Orzesza Rybówki zaopatrywani są w wodę pochodzenia podziemnego z ujęcia w Bełku.

Państwowa Inspekcja Sanitarna prowadzi monitoring jakości wody w celu oceny jej zgodności z wymaganiami rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi oraz analizuje możliwe zagrożenia zdrowotne wynikające z przekroczeń wartości parametrycznych i czasu ich występowania. W ramach monitoringu jakości wody upoważnieni przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach pobierali próbki wody do badań laboratoryjnych zgodnie z harmonogramem kontroli urzędowych oraz próbki wody dodatkowe wynikające z bieżących potrzeb na przykład związane z interwencjami mieszkańców.

Badania jakości wody realizowane przez przedsiębiorstwa wodociągowe w ramach kontroli wewnętrznej były zgodnie z ustalonymi rocznymi „Harmonogramami pobierania próbek wody” z częstotliwością określoną w przywołanym powyżej rozporządzeniu.

Próbki wody pobierane były głównie z punktów zlokalizowanych na sieci wodociągowej (punktów zgodności) oraz w stacjach uzdatniania wody (woda uzdatniona).

Przedsiębiorstwa wodociągowe przekazują do Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach sprawozdania z badań, które wykonywane były w akredytowanych laboratoriach posiadających system jakości badań wody zatwierdzony przez Państwową Inspekcję Sanitarną. Próbki wody w ramach kontroli wewnętrznej i urzędowej badane były w laboratoriach:

- Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach i Bielsku – Białej;
- Wojewódzkiej Stacji Sanitarno – Epidemiologicznej w Katowicach;
- Centrum Badań i Dozoru Sp. z o.o. z siedzibą w Łędzinach;
- Wydziały Badania Wody należące do Górnośląskiego Przedsiębiorstwa Wodociągów S.A. w Katowicach odpowiednio w: Laboratorium Katowice, Laboratorium Goczałkowice, Laboratorium Maczki w Sosnowcu;
- SGS Polska Sp. z o.o. z siedzibą w Pszczynie.

Jakość fizykochemiczna i mikrobiologiczna badanych próbek wody (w ramach kontroli urzędowej i wewnętrznej) nie budziła zastrzeżeń, w pobranych próbkach wody nie stwierdzono przekroczeń, które mogłyby zagrozić zdrowiu osób spożywających wodę. Woda jest w pełni bezpieczna dla zdrowia czyli jest zdatna do spożycia jeśli spełnia określone wymagania zawarte w rozporządzeniu Ministra Zdrowia w sprawie jakości wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi.

Podstawowym kryterium, jakie powinna spełniać woda do spożycia jest brak mikroorganizmów chorobotwórczych i pasożytów, wszelkich substancji w stężeniach stanowiących potencjalne zagrożenie dla zdrowia ludzkiego oraz brak agresywnych właściwości korozyjnych.

W 2024 r. nie zgłoszono żadnej interwencji na złą jakość wody przeznaczonej do spożycia przez ludzi na terenie powiatu.

Pływalnie / baseny kąpielowe

W powiecie mikołowskim znajdują się 3 obiekty: 1 Kryta Pływalnia Aqua Plant w Mikołowie, 2 baseny sezonowe: w Mikołowie i Łaziskach Górnych.

Zgodnie z rozporządzeniem Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r. w sprawie wymagań, jakim powinna odpowiadać woda na pływalniach za zapewnienie bezpieczeństwa kąpiących się osób jest odpowiedzialny administrator obiektu, który prowadzi kompleksową kontrolę jakości wody na pływalniach oraz odpowiada za jakość usług świadczonych w obiektach.

W 2024 r. zarządzający pływalniami wykonywali badania zgodnie z harmonogramem uzgodnionym i zatwierdzonym z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach. Wszystkie przeprowadzone badania jakości wody na pływalniach były realizowane przez laboratoria, które posiadają akredytację Polskiego Centrum Akredytacji na wykonywanie badań odpowiadających metodykom referencyjnym analiz wody na pływalniach.

Sprawozdania z badań jakości wody na pływalniach wykonywane w ramach kontroli wewnętrznej przekazywane były do PPIS w Tychach. Zakresy i częstotliwość badań wody były zgodne z wymaganiami mikrobiologicznymi i fizykochemicznymi wody na pływalniach, w tym wody doprowadzanej na pływalnię, określonymi w zał. nr 1 i 2 do rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 9 listopada 2015 r.

W przypadku nieprawidłowych wyników badań zarządzający podejmowali działania naprawcze, a informacje o podjętych działaniach naprawczych przekazywano na bieżąco Państwowemu Powiatowemu Inspektorowi Sanitarnemu w Tychach. Zarządzający prowadzili w sposób udokumentowany bieżącą obserwację wody na pływalni oraz wykonywali bieżące pomiary (pH, potencjał redoks, chlor wolny, chlor związany) zapisywane w odpowiednich rejestrach. Na tej podstawie oraz na podstawie wykonanych własnych badań laboratoryjnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydawał zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni. Zgodnie z cytowanym wyżej rozporządzeniem zarządzający pływalnią zamieszczali na tablicy informacyjnej aktualne komunikaty o jakości wody na pływalni oraz zbiorczą ocenę roczną wody na pływalni wydaną w 2024 r.

Kąpieliska:

W dniu 23.01.2024 r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zaopiniował pozytywnie przedłożony projekt uchwał Rady Miejskiej w Mikołowie w sprawie wykazu kąpielisk zorganizowanych na terenie Gminy Mikołów na 2024 r. oraz ustalenia sezonu kąpielowego w okresie od 1 lipca do 31 sierpnia 2024 r.

Organizatorem Kąpieliska Mały Staw Starganiec w Mikołowie był Miejski Ośrodek Sportu i Rekreacji w Katowicach (MOSiR) przy ul. Nałkowskiej 10 a w Katowicach.

MOSiR w Katowicach porozumieniu z Państwowym Powiatowym Inspektorem Sanitarnym w Tychach ustalił harmonogram pobierania próbek wody w sezonie z kąpieliska w ramach kontroli wewnętrznej. Przed rozpoczęciem sezonu kąpielowego w ramach kontroli urzędowej upoważnieni pracownicy Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach dokonali oceny wizualnej kąpieliska oraz pobrali próbkę wody do badań. Na podstawie otrzymanych wyników badań laboratoryjnych próbki wody oraz oceny wizualnej, Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach wydał orzeczenie o przydatności wody do kąpieli zgodnie z wymaganiami zawartymi w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli.

W sezonie letnim w ramach kontroli wewnętrznej organizator pobierał próbki wody zgodnie z harmonogramem oraz dokonywał oceny wizualnej. Wszystkie próbki spełniały wymagania zawarte w ww. rozporządzeniu, w związku z czym Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach, w każdym z tych przypadków stwierdził przydatność wody do kąpieli. Orzeczenia każdorazowo wysyłane były do organizatora kąpieliska oraz Burmistrza Miasta Mikołów jak również na bieżąco wszelkie zmiany uzupełniane były w serwisie kąpieliskowym. Kąpielisko było otwarte przez cały czas trwania sezonu kąpielowego do dnia 31 sierpnia 2024 r.

Zgodnie z § 5 ust. 1 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 17 stycznia 2019 r. w sprawie nadzoru nad jakością wody w kąpielisku i miejscu okazjonalnie wykorzystywanym do kąpieli (Dz. U. z 2019 poz. 255) klasyfikacja jakości wody w kąpielisku „będzie dokonana po zgromadzeniu minimalnej liczby próbek wody niezbędnej do jej dokonania tj. dla kąpielisk, których sezon kąpielowy przekracza 8 tygodni, minimalna liczba próbek wymagana do dokonania klasyfikacji jakości wody wynosi 16 próbek obejmujących cztery sezony kąpielowe.

Analiza i wnioski

Sprawowanie nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej przyczynia się do ciągłej poprawy warunków (jakości) świadczenia usług. Na przestrzeni ostatniego roku nadzoru nad obiektami użyteczności publicznej, wyniki jednoznacznie wskazują na poprawę stanu technicznego i sanitarnego nadzorowanych obiektów oraz wysokiego poziomu świadczonych usług. Wiele podmiotów gospodarczych w swojej działalności dąży do poprawy funkcjonalności pomieszczeń, zmiany wystroju wnętrz, wyposaża swoje obiekty w nowoczesne, dobrej jakości materiały sprzęty i urządzenia, co idzie w parze z wymaganiami technicznymi i sanitarnymi określonymi w obowiązujących aktach prawnych. Jednak w dalszym ciągu dla pracowników dokonujących czynności kontrolnych w zakładach kosmetycznych, fryzjerskich i tatuażu utrudniony jest sposób ich przeprowadzania. Powodem jest brak aktu prawnego, który określałby szczegółowe wymogi dla obiektów świadczących usługi z zakresu fryzjerstwa, kosmetyki, tatuażu i odnowy biologicznej.

We wszystkich skontrolowanych obiektach dodatkowo sprawdzano czy obowiązuje w nich zakaz palenia, czy umieszczone są znaki graficzne dotyczące zakazu palenia oraz czy zakaz ten jest przestrzegany zarówno przez pracowników jak i klientów.

4. ODDZIAŁ LABORATORYJNY

Oddział Laboratoryjny wykonuje badania i pomiary w zakresie próbek wody, próbek kału i wymazów z kału w kierunku nosicielstwa i zakażeń jelitowych, badania próbek biologicznych wskaźników kontroli skuteczności sterylizacji.

Zadania te realizowane są odpowiednio w dwóch sekcjach: Sekcji Badań Higieny Komunalnej i Środowiska (OL-KŚ) oraz Sekcji Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń (OL-B).

Personel Laboratorium posiada właściwe wykształcenie, odpowiednie kwalifikacje, wiedzę techniczną, umiejętności i doświadczenie. Personel jest również merytorycznie przygotowany do rozwiązywania problemów klienta, ponadto systematycznie podnosi swoje kompetencje poprzez udział w szkoleniach zewnętrznych i wewnętrznych.

Laboratorium PSSE w Tychach posiada odpowiednie do zakresu wykonywanych badań pomieszczenia. Tam gdzie jest to wymagane ze względu na wpływ na ważność wyników, warunki środowiskowe są monitorowane, kontrolowane i rejestrowane zgodnie z odpowiednimi specyfikacjami lub metodami badawczymi. Kontrola warunków środowiska polega np. na pomiarze temperatury, wilgotności, sprawdzaniu mikrobiologicznej czystości powietrza i powierzchni.

Stosowane do badań wyposażenie pomiarowe jest prawidłowo nadzorowane poprzez wzorcowanie zewnętrzne w kompetentnych akredytowanych laboratoriach wzorcujących, sprawdzanie wewnętrzne, modernizację i konserwację. W miarę potrzeb i możliwości laboratorium jest na bieżąco doposażane w nowoczesny sprzęt.

Oddział Laboratoryjny ma wdrożony i funkcjonujący system zarządzania zgodny z wymaganiami normy PN-EN ISO/IEC 17025:2018-02 „Ogólne wymagania dotyczące kompetencji laboratoriów badawczych i wzorcujących”.

Formalnym potwierdzeniem kompetencji laboratorium jest posiadany Certyfikat Akredytacji Nr AB 500 nadany przez organizację udzielającą uznania jakim jest Polskie Centrum Akredytacji. Obecnie Oddział Laboratoryjny pracuje w VI cyklu akredytacji.

Aktualny Zakres akredytacji jest dostępny na stronie internetowej PCA: www.pca.gov.pl, w zakładce: akredytowane podmioty → laboratoria badawcze.

Oddział Laboratoryjny dąży do osiągnięcia i utrzymania wysokiego poziomu jakości wykonywanych badań i usług świadczonych klientom, który pozwala na uzyskanie ważnych dla klientów wyników, spełnienia oczekiwań i wymagań klientów a także organów stanowiących i organizacji udzielającej uznania.

Badania wykonywane są zgodnie z ustalonymi i wyspecyfikowanymi metodami z zastosowaniem dobrej (profesjonalnej) praktyki laboratoryjnej opartej na doświadczeniu zawodowym personelu oraz bieżącym wewnętrznym i zewnętrznym potwierdzaniu ważności wyników. Działalność laboratoryjna jest zorganizowana i prowadzona w taki sposób, aby zawsze były przestrzegane prawa klientów, bezstronność i poufność wszelkich informacji oraz aby była zachowana integralność systemu zarządzania podczas planowania i wdrażania zmian. Ponadto Oddział Laboratoryjny systematycznie na bieżąco identyfikuje i rozpatruje ryzyka oraz szanse związane z działalnością laboratoryjną.

Uzyskane wyniki badań pozwalają Powiatowej Stacji Sanitarno-Epidemiologicznej w Tychach na monitorowanie sytuacji epidemiologicznej i sanitarnej powiatu, jej obiektywną ocenę oraz podejmowanie niezbędnych i właściwych działań interwencyjnych.

W 2024 r. wykonywane były badania wody dla obszaru działania PSSE w Tychach i PSSE w Katowicach oraz badania kału, wymazów z kału i skuteczności procesów sterylizacji dla obszaru działania PSSE w Tychach, PSSE w Rybniku i PSSE w Wodzisławiu Śląskim.

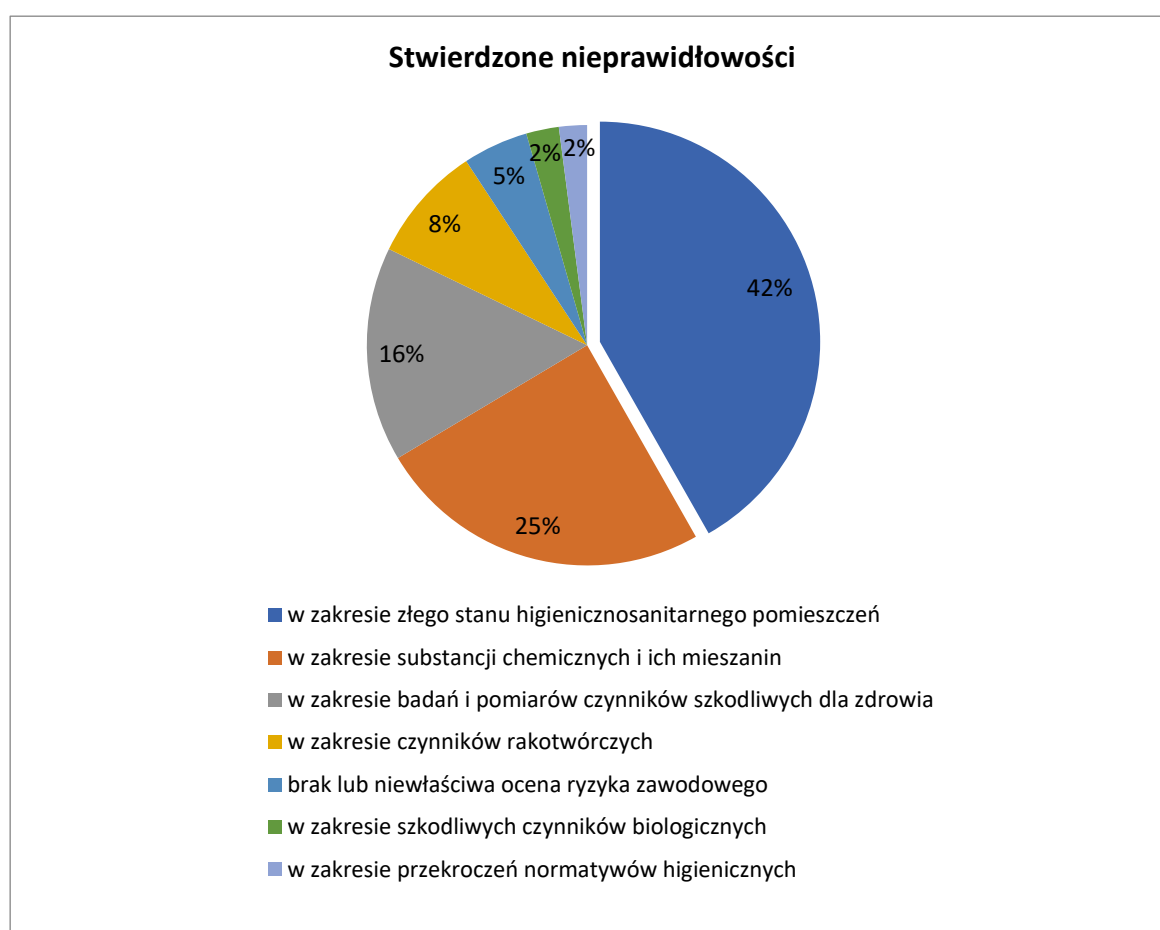
Łączną liczbę i kierunki badań dla ww. obszaru działania PSSE przedstawia poniższa tabela.

Sekcja	Rodzaj badań	Liczba badań	Liczba oznaczeń
Sekcja Badań Higieny Komunalnej i Środowiska	Badania próbek wody z ujęć powierzchniowych i głębinowych, sieci wodociągowej, wody przeznaczonej do kąpiel (kąpieliska, miejsca wykorzystywane do kąpiel i baseny kąpielowe) obejmujące: PARAMETRY FIZYCZNE: barwa, mętność, odczyn (pH), potencjał redox, przewodność smak, zapach, zawiesiny PARAMETRY CHEMICZNE: jon amonowy, azotany, azotyny, Biochemiczne zapotrzebowanie tlenu, chlorki, chlor wolny i ogólny, chlor związany, glin, indeks nadmanganianowy, mangan, tlen rozpuszczony, wapń i magnez (zawartość sumaryczna) – twardość, żelazo PARAMETRY BAKTERIOLOGICZNE: Bakterie grupy coli, Escherichia coli, Clostridium perfringens łącznie ze sporami, Enterokoki, Gronkowce koagulazo-dodatnie, Legionella, Ogólna liczba bakterii na agarze odżywczym, Pseudomonas aeruginosa	2926	7446
Sekcja Badań Chorób Zakaźnych i Zakażeń	BIEGUNKI – badanie dzieci chorych do drugiego roku życia w kierunku pałeczek Salmonella, Shigella, Yersinia, Escherichia coli z grupy: O25, O26, O44, O55, O86, O111, O114, O119, O124, O125, O126, O127, O128, O142, O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. CHOROZY – badanie osób z objawami chorobowymi wskazującymi na zakażenie pałeczkami Salmonella, Shigella, Yersinia i Escherichia coli z grupy: O157 i innych pałeczek z rzędu Enterobacterales. OZDROWIENCY – badanie osób, u których stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella po leczeniu oraz po ustąpieniu objawów chorobowych NOSICIELE - badanie osób bez objawów chorobowych, w organizmach których bytują i rozmnażają się pałeczki Salmonella i Shigella STYCZNOŚĆ - badanie osób bez objawów chorobowych, które pozostawały w bezpośredniej lub pośredniej styczności z osobą chorą, u której stwierdzono obecność pałeczek Salmonella i Shigella KLASYFIKACJA SZCZEPÓW - potwierdzenie biochemiczne i serologiczne, wyhodowanych przez laboratoria spoza Inspekcji Sanitarnej, szczepów Salmonella, Shigella, Escherichia coli BRANŻOWCY - badanie osób zdrowych w celu wyeliminowania nosicielstwa pałeczek Salmonella i Shigella BADANIE WSKAŹNIKÓW BIOLOGICZNYCH kontroli skuteczności sterylizacji przeprowadzanych w autoklawach (Sporal A) i sterylizatorach (Sporal S) BADANIE W KIERUNKU PASOŻYTÓW PRZEWODU POKARMOWEGO - wykrywanie i różnicowanie jaj, cyst i członów pasożytów przewodu pokarmowego w kale, jaj pasożytów przewodu pokarmowego w wymazie z fałd okołoodbytniczych oraz wykrywanie obecności w kale antygenu Giardia lamblia metodą immunochromatograficzną BADANIA WIRUSOLOGICZNE kału w kierunku rotawirusów i adenowirusów	13717	150246

5. OCENA WARUNKÓW ZDROWOTNYCH ŚRODOWISKA PRACY, PRZESTRZEGANIA PRZEPISÓW DOTYCZĄCYCH SUBSTANCJI CHEMICZNYCH I ICH MIESZANIN ORAZ PRZESTRZEGANIA ZAKAZU WYTWARZANIA I WPROWADZANIA DO OBROTU ŚRODKÓW ZASTĘPCZYCH

W powiecie mikołowskim w 2024 r. nadzorem bieżącym w zakresie warunków zdrowotnych środowiska pracy, wprowadzania do obrotu jak również stosowania substancji chemicznych i ich mieszanin oraz wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych objętych było 226 podmiotów gospodarczych. W zakładach tych zatrudnionych było 15443 pracowników.

W 2024 r. przeprowadzono 82 kontrole w 67 obiektach. Podczas większości kontroli prowadzono działania edukacyjno-informacyjne. W związku ze stwierdzeniem naruszenia przepisów określających wymagania higieniczne i zdrowotne w środowisku pracy lub dotyczących substancji chemicznych i ich mieszanin, wydanych zostało 38 decyzji dotyczących usunięcia stwierdzonych nieprawidłowości. Decyzje zawierały 292 nakazy.

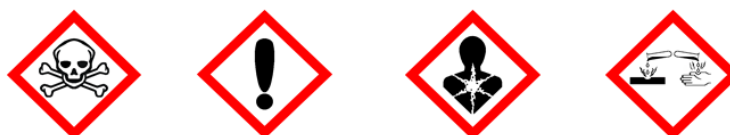
W zakresie nadzoru nad produktami kosmetycznymi przeprowadzono 4 kontrole dotyczące wprowadzania do obrotu produktów kosmetycznych. W jednym przypadku wstrzymano konfekcjonowanie produktów kosmetycznych do czasu wdrożenia dobrej praktyki produkcji zgodnej z Polską Normą PN-EN ISO 22716 „Kosmetyki Dobre Praktyki Produkcji (GMP) Przewodnik Dobrych Praktyk Produkcji” oraz wycofano z obrotu produkty kosmetyczne wytworzone niezgodnie z warunkami dobrej praktyki produkcji.

Piktogramy określające rodzaj zagrożenia stwarzanego przez substancje chemiczne i ich mieszaniny:

Piktogramy dla zagrożeń fizykochemicznych

Piktogramy dla zagrożeń dla zdrowia

Piktogram dla zagrożenia dla środowiska

Znak ostrzegający przed zagrożeniem biologicznym:

Przykładowe znaki nakazujące stosowanie środków ochrony indywidualnej:

W 2024 r. przeprowadzono sezonową akcję kontroli rynku, skupioną na produktach biobójczych obecnych na rynku i przeznaczonych do stosowania w przydomowych basenach kąpielowych. Akcja obejmowała głównie dezynfektanty basenowe oraz algicydy i miała na celu zapewnienie bezpieczeństwa użytkownikom tych produktów poprzez eliminację niezgodnych produktów z rynku. Przeprowadzono 3 kontrole u wprowadzających do obrotu (producenci) oraz 1 kontrolę wobec udostępniającego na rynku przedmiotowe produkty biobójcze (dystrybutor). Kontrole nie ograniczały się tylko do działalności prowadzonych stacjonarnie, ale obejmowały także rynek e-commerce (platformy sprzedaży on-line i sklepy internetowe). Jeden produkt nie posiadał ważnego pozwolenia na obrót, stwierdzono również uchybienia w zakresie oznakowania i karty charakterystyki.

Czynniki szkodliwe dla zdrowia w środowisku pracy

Przekroczenia najwyższych dopuszczalnych stężeń i natężeń czynników szkodliwych dla zdrowia w środowisku pracy stwierdzono w 39 zakładach pracy w zakresie: hałasu, pyłu węgla kamiennego, pyłu niesklasyfikowanego ze względu na toksyczność, krzemionki krystalicznej frakcji respirabilnej, mikroklimatu gorącego, promieniowania optycznego nielaserowego, drgań działających na organizm człowieka przez kończyny górne, manganu i jego związków nieorganicznych – w przeliczeniu na Mn frakcja respirabilna, pyłu mąki, pyłu drewna. W warunkach tych pracowało 3539 osób, w tym głównie w górnictwie węgla kamiennego.

Choroby zawodowe

W 2024 r. stwierdzono 8 chorób zawodowych w 6 zakładach pracy, były to: 4 pylice płuc górników kopalń węgla, 2 przewlekłe choroby narządu głosu spowodowane nadmiernym wysiłkiem głosowym, trwającym co najmniej 15 lat, 1 przewlekła choroba obwodowego układu nerwowego wywołana sposobem wykonywania pracy – zespół cieśni w obrębie nadgarstka, 1 choroba zakaźna Covid-19.

Środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne

Na terenie powiatu mikołowskiego nie stwierdzono obiektów, w których są wytwarzane lub wprowadzane do obrotu środki zastępcze i nowe substancje psychoaktywne.

Podsumowanie

W kopalniach węgla kamiennego występuje w środowisku pracy narażenie na pyły węgla zawierające krzemionkę krystaliczną, które jest przyczyną chorób zawodowych - pylic płuc górników kopalń węgla (stwierdzanych najczęściej po zakończeniu pracy zawodowej).

Większość stwierdzanych w zakładach pracy nieprawidłowości dotyczyło niewłaściwego stanu pomieszczeń higieniczno-sanitarnych lub pomieszczeń pracy, często stwierdzano brak aktualnych badań i pomiarów czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy, a także nieprzestrzeganie przepisów prawa w zakresie stosowania lub wprowadzania do obrotu substancji chemicznych i ich mieszanin.

6. OCENA STANU SANITARNEGO PLACÓWEK DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

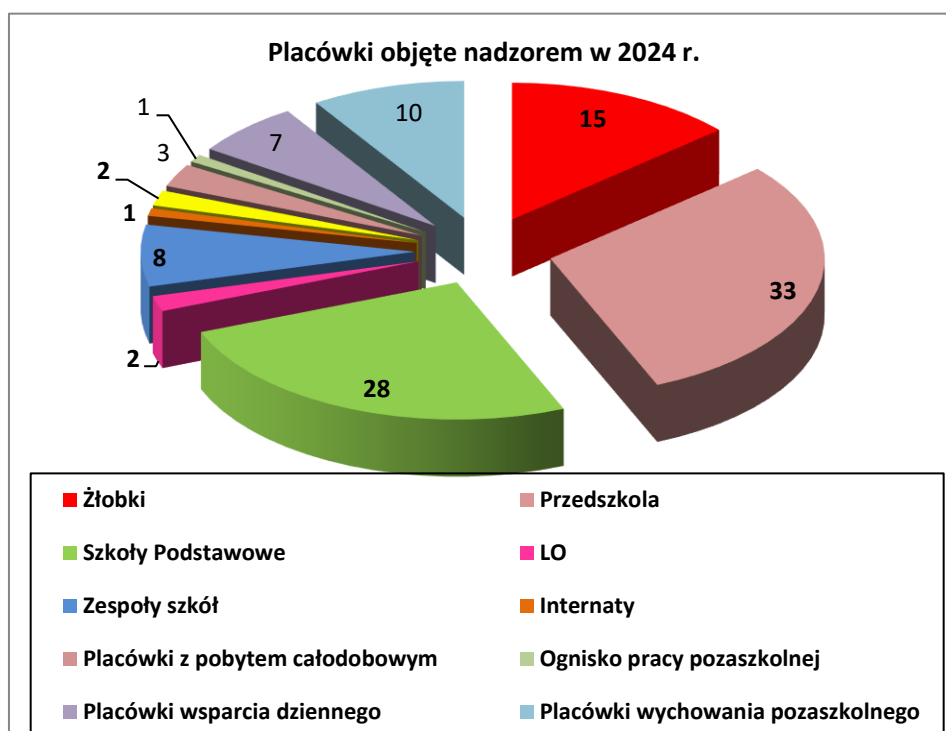
Stan sanitarny opracowano na podstawie analizy wyników uzyskanych podczas prowadzenia bieżącego nadzoru nad placówkami, zwracając szczególną uwagę na zapewnienie właściwych warunków higieniczno-zdrowotnych i bezpieczeństwa pobytu dzieci i młodzieży w tych placówkach.

- Przedmiotem czynności prowadzonych w placówkach nauczania i wychowania był:
- nadzór nad warunkami do prowadzenia zajęć wychowania fizycznego w szkołach, nad stanem technicznym boisk szkolnych oraz placów zabaw w przedszkolach;
- ocena warunków do utrzymania higieny osobistej przez dzieci i młodzieży;
- nadzór nad przechowywaniem i stosowaniem niebezpiecznych substancji chemicznych i ich mieszanin w szkołach;
- ocena dostosowania mebli edukacyjnych do zasad ergonomii;
- ocena sytuacji w zakresie posiadania przez placówki certyfikatów zgodności z Polską Normą na meble edukacyjne i sprzęt sportowy;
- ocena procesu nauczania-uczenia się w szkołach podstawowych;
- ocena organizacji i przebiegu akcji wypoczynku zimowego i letniego dzieci i młodzieży.

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się **110** placówek nauczania i wychowania z powiatu mikołowskiego. Placówki objęte stałym nadzorem sanitarnym to przede wszystkim szkoły podstawowe, a także żłobki, przedszkola, placówki pracy pozaszkolnej i inne. Przeprowadzono **92** kontrole bieżącego stanu sanitarno-higienicznego, w trakcie których stwierdzono występowanie nieprawidłowości bieżącego stanu sanitarnego i technicznego. Nieprawidłowości dotyczyły w szczególności:

- złego stanu technicznego sal lekcyjnych oraz innych pomieszczeń przeznaczonych do pobytu dzieci i młodzieży,
- stanu technicznego toalet, w tym sprawności technicznej armatury.

Kontrole, które wykazywały nieprawidłowości kończyły się wszczęciem postępowania administracyjnego lub wydaniem zaleceń pokontrolnych. W 2024 r. wydano 1 decyzję administracyjną dotyczącą nieprawidłowego stanu technicznego placówki.

Żłobki

Szczególną uwagę poświęcono placówkom przeznaczonym dla najmłodszych dzieci. Opiekę najmłodszym dzieciom zapewniono łącznie w 15 placówkach. Skontrolowano 9 żłobków, w których przebywało 346 dzieci. Przeprowadzono 10 kontroli sanitarnych. Stan techniczny skontrolowanych obiektów nie budził zastrzeżeń. Nie stwierdzono zaniedbań sanitarno-technicznych, a warunki do utrzymania higieny uznano za prawidłowe. W 2024 r. wydano 1 decyzję określającą maksymalną liczbę dzieci w żłobkach.

Przedszkola

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 33 przedszkola. Skontrolowano 22 placówki, do których zapisanych było 2366 dzieci. Przeprowadzono 22 kontrole sanitarne.

Większość skontrolowanych przedszkoli funkcjonowało w budynkach przystosowanych do tego celu. Pomieszczenia przeznaczone na pobyt dzieci utrzymane były w należytej czystości i porządku. Przyległe tereny placów zabaw były ogrodzone i utrzymane w czystości. Przedmiotem kontroli terenów rekreacyjnych i placów zabaw był stan sanitarno-techniczny urządzeń, w tym posiadanie certyfikatów zgodności z normami, sposób zabezpieczenia miejsc zabaw dzieci, umieszczanie czytelnych i kompletnych regulaminów oraz posiadanie harmonogramów napraw i kontroli. Szczególną uwagę zwracano na częstotliwość wymiany piasku oraz zabezpieczenie piaskownic przed zanieczyszczeniem.

Szkoły

W 2024 r. w ewidencji znajdowało się 28 szkół podstawowych, 8 zespołów szkół (2 zespoły szkolno-przedszkolne, 3 zespoły szkół specjalnych oraz 3 zespoły szkół ponadpodstawowych), 2 LO. Przeprowadzono 57 kontroli sanitarnych.

Budynki szkół przystosowane są do potrzeb użytkowników, a ich stan sanitarno-higieniczny oceniono jako dobry. Co roku w tych placówkach przeprowadzane są bieżące prace remontowe, poprawiane są warunki pracy/nauki uczniów.

W większości szkoły prowadzą zajęcia lekcyjne w systemie jednozmianowym. Zajęcia odbywające się w szkołach w systemie dwuzmianowym dotyczą głównie klas I – III.

Wszystkie nadzorowane placówki posiadają podłączenie do sieci wodociągowej.

Ważnym czynnikiem warunkującym prawidłowy rozwój i zdrowie ucznia jest organizacja zajęć wychowania fizycznego. W trakcie kontroli bloków sportowych szczególną uwagę zwracano na problem niewykorzystywania umywalni i natrysków po planowych zajęciach wychowania fizycznego. Mimo, iż warunki do utrzymania higieny osobistej z roku na rok są coraz lepsze, dzieci i młodzież szkolna nadal nie korzystają z nich systematycznie.

Warunki do utrzymania higieny osobistej

W większości skontrolowanych szkół zapewniono właściwe warunki do utrzymania higieny osobistej, zapewniono dostęp do bieżącej ciepłej wody, mydła w dozownikach, suszarek do rąk bądź ręczników jednorazowych, papieru toaletowego w kabinach ustępowych lub w ich obrębie. Ponadto w 8 skontrolowanych placówkach stwierdzono brak zachowania standardów dostępności do urządzeń sanitarnych.

Nadzór nad substancjami i preparatami chemicznymi

W 2024 r. nadal prowadzono nadzór nad warunkami w zakresie stosowania niebezpiecznych substancji i preparatów chemicznych w szkołach. We wszystkich skontrolowanych szkołach substancje chemiczne i ich mieszaniny oznakowane były w sposób widoczny, umożliwiając ich identyfikację oraz posiadały wymagane karty charakterystyk. W pracowniach chemicznych znajdowały się również aktualne spisy przechowywanych substancji chemicznych. Zmniejszyła się ilość posiadanych przez szkoły substancji chemicznych, na rzecz wykorzystywania podczas zajęć form wizualnych (programy multimedialne.)

Profilaktyczne opieka zdrowotna w szkołach

Podczas kontroli w gabinetach profilaktyki zdrowotnej i pomocy przedlekarskiej zwracano szczególną uwagę na to, czy gabinet spełniał wymogi dotyczące: wymaganej powierzchni, zapewnienia dostępu do ciepłej wody oraz mydła w płynie, ręczników jednorazowego użytku, zabezpieczenia przed zawilgoceniem ścian przy umywalkach, stosowanych materiałów wykończeniowych ścian i podłóg pomieszczeń (umożliwiających mycie i dezynfekcję powierzchni). W trakcie sprawowanego nadzoru bieżącego nad gabinetami opieki zdrowotnej stwierdzono, iż wszystkie gabinety funkcjonowały zgodnie z wymogami technicznymi. Gabinety utrzymane były w dobrym stanie sanitarno-technicznym i wyposażone w niezbędny sprzęt medyczny. Nie stwierdzono niewłaściwego stanu sanitarnego w żadnym z kontrolowanych gabinetów.

Zabezpieczenie piaskownic przed dostępem zwierząt

W 2024 r. prowadzono nadzór nad przygotowaniem terenów zewnętrznych placówek przedszkolnych. Przy ocenie brano pod uwagę liczbę i rodzaj urządzeń, rodzaj zabezpieczenia piaskownic, dostępność regulaminu korzystania z placów zabaw.

Z uwagi na bezpieczeństwo i higienę korzystania z przedszkolnych i szkolnych placów zabaw, boisk i terenów rekreacyjnych przez dzieci i młodzież konieczne jest zabezpieczenie terenu (np. piaskownic) przed dostępem zwierząt, w szczególności przed zanieczyszczeniem odchodami zwierzęcymi. W toku kontroli sanitarnych w tym zakresie stwierdzono, że w większości placówek piaskownice są zabezpieczone prawidłowo.

Dożywianie dzieci i młodzieży

Prowadzono ocenę dożywiania dzieci i młodzieży szkolnej. Na terenie powiatu mikołowskiego 33 szkoły prowadziły dożywianie w formie posiłków jednodaniowych lub dwudaniowych, z których korzystało 5291 uczniów.

Ocena dostosowania mebli szkolnych i przedszkolnych do wzrostu dzieci

W 2024 r. dokonano oceny dostosowania mebli szkolnych/przedszkolnych do wzrostu uczniów/dzieci. Pomiar przeprowadzono w 1 przedszkolu oraz w 1 szkole podstawowej. Pomiarami objęto 4 grupy przedszkolne, w których zmierzono 83 dzieci – z czego 11 dzieci korzysta z mebli niedostosowanych do swojego wzrostu oraz 3 klasy szkoły podstawowej, w których zmierzono 53 uczniów – z czego 10 uczniów siedziało w niedostosowanych do swojego wzrostu meblach szkolnych.

Higieniczna ocena tygodniowych rozkładów zajęć

Jednym z zadań dotyczących nadzoru nad warunkami higieny procesów nauczania i wychowania jest prawidłowe planowanie nauki i odpoczynku.

W 2024 r. dokonano higienicznej oceny rozkładów zajęć w 6 szkołach podstawowych, gdzie analizie poddano 63 oddziały, w 35 oddziałach stwierdzono nieprawidłowości.

Analizując rozkłady zajęć lekcyjnych oceniano czy:

- zajęcia rozpoczynają się o stałej porze, przy czym różnica między kolejnymi dniami nie jest większa niż jedna godzina,
- różnica liczby godzin lekcyjnych pomiędzy kolejnymi dniami tygodnia nie jest większa niż jedna godzina.

Z otrzymanych pisemnych informacji wynika, że liczba oddziałów w szkole jest większa od liczby dostępnych sal lekcyjnych i sali gimnastycznej oraz faktem, że dostępność nauczycieli jest ograniczona z uwagi na to, iż są zatrudnieni w innych placówkach.

Badania w zakresie obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków

W 2024 r. pracownicy Państwowej Inspekcji Sanitarnej w Tychach przeprowadzili badania obciążenia uczniów ciężarem tornistrów/plecaków. Badaniu zostali poddani uczniowie 1 szkoły podstawowej, w której badaniem objęto uczniów z 5 oddziałów. Zważono **111** tornistrów/plecaków, z czego **16** tornistrów/plecaków przekraczało 15% masy ciała. Analiza przeprowadzonych badań wykazała przekroczenie dopuszczalnej wagi tornistra w 5 oddziałach. Badania miały na celu oszacowanie skali istniejącego problemu dotyczącego zbyt ciężkich tornistrów i ustalenie rzeczywistego obciążenia uczniów szkół podstawowych. Wszystkie placówki, w których przeprowadzono ważenie tornistrów/plecaków otrzymały pisemną analizę wyników z zaleceniami dla rodziców i nauczycieli.

Warunki wypoczynku dzieci i młodzieży

W 2024 r. zimowy i letni wypoczynek dla dzieci i młodzieży zorganizowany był w miejscu zamieszkania. Jego celem było zapewnienie opieki i rekreacji dzieciom pozostającym w mieście.

Przeprowadzono 21 kontroli stanu sanitarnego placówek organizujących wypoczynek.

Podczas kontroli szczególną uwagę zwracano m. in. na:

- stan sanitarno-techniczny budynków i pomieszczeń;
- liczbę i stan techniczny urządzeń sanitarnych oraz zapewnienie środków do utrzymania higieny osobistej;
- stan sanitarny pomieszczeń przeznaczonych do użytkowania przez uczestników wypoczynku.

Przebieg wypoczynku na terenie działania PPIS w Tychach odbywał się we właściwych warunkach, gwarantujących higieniczny i bezpieczny pobyt dzieci i młodzieży, nie odnotowano rażących uchybień sanitarnych oraz przypadków chorób zakaźnych i zatruc pokarmowych.

Podsumowanie:

Prowadzony nadzór w 2024 r. pozwala stwierdzić, iż stan techniczny obiektów utrzymuje się na podobnym poziomie jak w latach ubiegłych. Niepokojącym zjawiskiem pozostają niewątpliwie problemy o charakterze higienicznym, związane ze stwierdzonymi przypadkami wszawicy. W związku z nagminnie pojawiającym się problemem występowania wszawicy wśród dzieci, dyrektorom placówek oświatowych przekazywano materiały edukacyjne w formie ulotek. Działania podejmowane przez dyrektorów placówek we współpracy z rodzicami i pielęgniarkami nie są całkowicie skuteczne, ze względu na powtarzające się zakażenia.

7. ZAPOBIEGAWCZY NADZÓR SANITARNY

Zadania wykonywane przez Państwową Inspekcję Sanitarną w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego podejmowane są wyłącznie na wniosek zainteresowanych podmiotów lub w związku z wystąpieniami organów prowadzących postępowania główne i mają charakter prewencyjny, zmierzający do zapewnienia właściwego stanu sanitarno-higienicznego w projektowanych i realizowanych obiektach, a także ochrony zdrowia ludzi przebywających w sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć.

Podstawę działalności inwestycyjnej stanowi planowanie przestrzenne, które ma za zadanie realizować zasadę ładu przestrzennego, zrównoważonego rozwoju, a także wprowadzać rozwiązania mające na celu ochronę środowiska, w tym zdrowia ludzi. W 2024r. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko zaopiniował 3 projekty planów zagospodarowania przestrzennego opracowane dla terenów położonych w powiecie mikołowskim. Dla kolejnych 4 projektów planów zagospodarowania oraz dla 3 planów ogólnych uzgodniono zakres i stopień szczegółowości informacji wymaganych w prognozie oddziaływania na środowisko. W przypadku 1 planu i 1 zmiany studium uwarunkowań uznano za zasadne odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

Przekazane do zaopiniowania projekty planów wskazywały zagospodarowanie zgodne ze stanem istniejącym, wyznaczały nowe tereny, jako kontynuacje i rozwinięcie przeznaczenia terenów sąsiednich oraz dopuszczały możliwość realizacji elektrowni słonecznych na terenie Zakładu Inżynierii Miejskiej, położonym w sąsiedztwie oczyszczalni ścieków "Centrum" i na terenie Śląskiego Ogrodu Botanicznego. W każdym z przedłożonych projektów planu zagospodarowania przestrzennego proponowano szereg rozwiązań mających na celu zapobieganie i ograniczanie negatywnych oddziaływań na środowisko bądź ludzi, a odnoszące się indywidualnie do określonego przeznaczenia terenu.

Odrębną kwestię w działaniach zmierzających do poprawy stanu sanitarno-higienicznego stanowi opiniowanie i określanie warunków realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W roku 2024 organy administracji prowadzące postępowanie w sprawie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko zasięgały opinii Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach co do potrzeby przeprowadzenia takiej oceny dla 8 przedsięwzięć. Po przeanalizowaniu rodzaju i charakterystyki przedsięwzięcia, jego usytuowania oraz rodzaju i skali możliwego oddziaływania w 1 przypadku wyrażono opinię o potrzebie przeprowadzenia takiego postępowania określając jednocześnie zakres raportu.

Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ administracji zwrócił się o zaopiniowanie warunków realizacji dla 2 przedsięwzięć – zbieranie i przetwarzanie odpadów polegające na produkcji kruszyw i materiałów do rekultywacji, budowa obory dla krów mlecznych.

Przy uzgadnianiu przedsięwzięć zwracano uwagę na konieczność zapewnienia ludziom, przebywającym w sąsiedztwie inwestycji, odpowiednich warunków życia poprzez m.in.: zabezpieczenie przed występującą uciążliwością hałasu, zabezpieczenie przed wpływem zanieczyszczenia powietrza oraz wód powierzchniowych i podziemnych, jak i właściwą gospodarką odpadami na etapie ich realizacji, eksploatacji oraz likwidacji.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa również prawidłowe zaprojektowanie obiektu budowlanego, a także jego wykonanie. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych sprawdzano czy dla planowanego zakresu i programu funkcjonowania obiektu zostaną spełnione wymagania określone w przepisach szczegółowych oraz wszystkich mających zastosowanie przepisach i normach wynikających z Prawa budowlanego.

W roku ubiegłym uzgodniono 9 projektów architektoniczno-budowlanych m.in. projekty gabinetów lekarskich, salonu optycznego, lokalu gastronomicznego. Przy uzgadnianiu dokumentacji projektowych oceniano rozwiązania proponowane przez projektantów w aspekcie zagwarantowania odpowiednich warunków sanitarno-higienicznych w miejscach pobytu ludzi poprzez zastosowanie m.in. prawidłowej funkcji oraz warunków techniczno-użytkowych pomieszczeń, właściwych pod względem zdrowotnym

materiałów budowlanych, właściwego oświetlenia oraz prawidłowej wymiany powietrza w projektowanych pomieszczeniach.

W 2024 r. na terenie powiatu mikołowskiego dokonano ogółem 40 odbiorów obiektów zgłoszonych przez inwestorów w myśl art. 56 ustawy Prawo budowlane lub ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej. Wśród odbieranych obiektów znalazły się m.in. sklepy spożywcze, lokale gastronomiczne, przedszkola, szkoła, pomieszczenia dydaktyczne, sale zabaw, gabinety lekarskie i stomatologiczne, budynek gospodarczo-magazynowy z zapleczem socjalno-biurowym dla potrzeb pracowników upraw ogrodniczych i rolniczych działalności statutowej Ośrodka dla Osób Niepełnosprawnych „Miłosierdzie Boże” w Mikołowie, budynek LKS 45 Bujaków, centra handlowo-usługowe, stacja obsługi pojazdów osobowych i ciężarowych oraz obiekty usługowo-produkcyjne i magazynowe.

Czynności odbiorowe mają na celu zapewnienie, aby nowy obiekt został przekazany do użytkowania w stanie zapewniającym możliwość utrzymywania w nim właściwego stanu sanitarno-higienicznego tj. prawidłowego układu funkcjonalnego, właściwej wymiany powietrza, właściwego oświetlenia, wody o parametrach odpowiadających jakości wody do spożycia, prawidłowej gospodarki ściekami i odpadami.

Stwierdzić należy, że część obiektów, których zakończenie realizacji zostało zgłoszone nie spełniało wszystkich wymagań z zakresu wymagań sanitarno-higienicznych. Często obiekty nie były przygotowane do odbioru z uwagi na trwające w nich prace budowlano-wykończeniowe.

Niejednokrotnie wydanie pozytywnej opinii możliwe było dopiero po wyeliminowaniu przez inwestorów nieprawidłowości i uchybień stwierdzanych w trakcie oględzin obiektów.

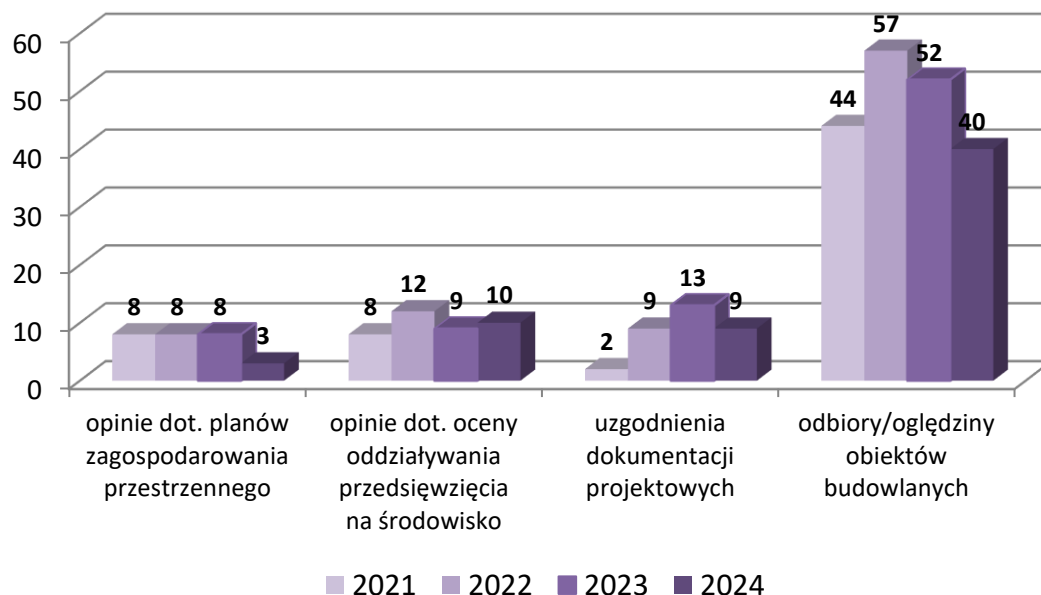
Prowadzone były również działania informacyjno-edukacyjne dotyczące prawidłowego utrzymania systemów wentylacji mechanicznej nawiewno-wywiewnej i klimatyzacji, instalacji wodociągowej oraz pomieszczeń higieniczno-sanitarnych w obiektach budowlanych.

Po dokonaniu odbioru nadzór nad obiektem przejmuje właściwa sekcja nadzoru bieżącego.

Zestawienie liczbowe działalności zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w roku 2024:

Opinie dot. planów zagospodarowania przestrzennego	3
Opinie dot. oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	10
Uzgodnienia dokumentacji projektowych	9
odbory/oględziny obiektów budowlanych	40

Działalność pionu Zapobiegawczego Nadzoru Sanitarnego w latach 2021-2024

Podsumowanie:

Rola zapobiegawczego nadzoru sanitarnego w Państwowej Inspekcji Sanitarnej, choć różni się od działań innych komórek jest bardzo ważna. Zadania wykonywane w ramach sprawowania zapobiegawczego nadzoru sanitarnego mają charakter profilaktyczny, zmierzający do ochrony zdrowia ludzi przebywających w obszarze i sąsiedztwie planowanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Polegają one na kontroli przestrzegania wymagań higienicznych i zdrowotnych w procesach planowania, projektowania i realizacji różnego rodzaju zamierzeń inwestycyjnych. Uzgadniając planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko egzekwowano rozwiązania, zapewniające bezpieczeństwo zdrowotne i właściwe warunki życia ludzi znajdujących się w ich sąsiedztwie.

Ważną rolę w zapewnieniu zdrowia publicznego odgrywa także prawidłowe zaprojektowanie i wykonanie obiektów budowlanych. Działania Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, w tym zakresie, obejmowały uzgadnianie dokumentacji projektowych obiektów budowlanych oraz odbiory obiektów zrealizowanych, poprzez egzekwowanie rozwiązań zapewniających bezpieczeństwo zarówno pracowników jak i ludzi korzystających ze świadczonych usług.

8. DZIAŁALNOŚĆ OŚWIATOWO – ZDROWOTNA

W roku 2024 r. tematem dominującym w działalności Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej była edukacja w zakresie szczepień ochronnych z uwagi na narastający problem zmniejszającej się wyszczepialności i ryzyko utraty odporności zbiorowiskowej. Drugim priorytetem działalności było wdrażanie i koordynacja programów profilaktycznych adresowanych do placówek oświatowo-wychowawczych. Dużą rolę w promocji zdrowego stylu życia i profilaktyki chorób odegrały media społecznościowe, w których na bieżąco zamieszczane były aktualne informacje i materiały dotyczące promocji zdrowia oraz zdrowego stylu życia.

Zaplanowane działania wynikały z zapisów Ustawy z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej, Narodowego Programu Zdrowia, Krajowego Programu Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS opracowanego na lata 2022-2026 oraz wytycznych Głównego Inspektora Sanitarnego.

W roku 2024 do przedszkoli kierowano ofertę następujących programów:

- „Czyste powietrze wokół nas”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej,
- „Klub Zdrowego Przedszkolaka”- promowanie zdrowego stylu życia,
- „Skąd się biorą produkty ekologiczne”- zwiększenie świadomości i wiedzy na temat rolnictwa ekologicznego oraz budowanie właściwych nawyków żywieniowych.

Szkołom podstawowym przedstawiono ofertę programów edukacyjnych:

- „Smak życia czyli debata o dopalaczach”- dostarczenie młodym ludziom podstawowych informacji na temat nowych substancji psychoaktywnych i zagrożeń wynikających z ich zażywania, a w konsekwencji zwiększenia ostrożności i zmniejszenia otwartości na kontakty z tymi produktami,
- Ogólnopolski Program Edukacyjny „Trzymaj Formę!”- edukacja w zakresie trwałego kształtowania prozdrowotnych nawyków wśród młodzieży szkolnej i ich rodzin poprzez promocję zasad aktywnego stylu życia i zbilansowanej diety, w oparciu o odpowiedzialność indywidualną i wolny wybór jednostki,
- „Bieg po zdrowie”- program antytytoniowej edukacji zdrowotnej skierowany do uczniów IV klas,
- Wojewódzki projekt „Zdrowie i emocje- skrzynka z narzędziami”- skierowany do uczniów klas VI, celem projektu jest profilaktyka uzależnień, rozwijanie prozdrowotnych postaw i zachowań oraz umiejętności regulacji emocji.

Programy prozdrowotne koordynowane w szkołach ponadpodstawowych:

- Krajowy Program Zapobiegania Zakażeniom HIV i Zwalczenia AIDS- ograniczenie rozprzestrzeniania się zakażeń HIV, wzrost poziomu wiedzy nt. HIV/AIDS,
- „Podstępne WZW”- upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy na temat wirusowego zapalenia wątroby typu A, B i C,
- „ARS, czyli jak dbać o miłość?”- ograniczenie niekorzystnych następstw zdrowotnych, prokreacyjnych i społecznych związanych z używaniem i nadużywaniem substancji psychoaktywnych przez młodzież wchodzącą w dorosłe życie,
- „Znamie! Znam je?”- upowszechnienie wśród młodzieży wiedzy o nowotworach złośliwych i kształtowanie prozdrowotnych zachowań,
- „Wybierz Życie-Pierwszy Krok”- poprawa świadomości uczniów w zakresie profilaktyki wirusa HPV i raka szyjki macicy.

Realizacja programów polegała na przeprowadzeniu działań edukacyjnych przez szkolnych koordynatorów, zgodnie ze scenariuszami zajęć lub głównymi wytycznymi danego programu. Realizatorzy mieli możliwość modyfikowania treści w zależności od potrzeb i możliwości danej grupy.

Oprócz działań programowych podejmowane były następujące działania nieprogramowe:

- „Nowe narkotyki-Nowe zagrożenia”,
- „Łap słońce z głową”,

- „Bezpieczne grzybobranie”,
- „Bezpieczne Ferie 2024”,
- „Bezpieczne Wakacje 2024”,
- „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”,
- „Warto wiedzieć o HIV i AIDS”,
- „#Wybierz zdrowie”,
- „Wirusoochrona”,
- profilaktyka wad postawy „Lekki tornister”,
- profilaktyka grypy,
- profilaktyka wszawicy,
- promowanie powszechnego szczepienia przeciwko HPV,
- „Światowy Tydzień Wiedzy o Antybiotykach”/„Europejski Dzień Wiedzy o Antybiotykach”,
- profilaktyka szkodliwości palenia tytoniu, w tym „Światowy Dzień bez Tytoniu”, „Światowy Dzień Rzucania Palenia”,
- „Światowy Dzień Zdrowia" obchodzony był pod hasłem: „*Moje zdrowie, moje prawo*” (*ang. My health, my right*),
- kampania „#UnitedInProtection”,
- kampania „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”,
- kampania społeczna „Zaszczep w sobie chęć szczepienia”,
- kampania EFSA „PlantHealt4Life”,
- kampania EFSA „#Safe2EatEu”,
- interwencje wynikające z sytuacji epidemiologicznej- profilaktyka chorób i promocja szczepień ochronnych.

Realizacja zadań oświatowo-zdrowotnych skupiała się w dużej mierze na podejmowaniu działań w terenie: organizacji stoisk profilaktyczno-edukacyjnych podczas wydarzeń miejskich i powiatowych, pogadanek, warsztatów dla dzieci i młodzieży, ćwiczeń profilaktycznych z użyciem alko i narkogogli oraz pomiarów tlenu węgla w wydychanym powietrzu u osób palących.

W okresie ferii zimowych na terenie województwa śląskiego realizowana była akcja pt. „Bezpieczne Ferie 2024”. Dnia 5 lutego w Szkole Podstawowej nr 2 w Łaziskach Górnych omówiono z dziećmi kodeks bezpiecznych zachowań w czasie ferii zimowych m.in. ubiór odpowiedni do pogody, bezpieczne ślizgawki, zachowanie podczas zabaw zimowych, zasady bezpieczeństwa w górach. Dzieciom przypomniano numery alarmowe służb ratunkowych oraz edukowano je w zakresie zdrowego stylu życia, skutków zdrowotnych czynnego i biernego palenia. W praktycznej części zajęć dzieci rozwiązywały krzyżówki, wykreślanki oraz karty pracy związane z tematyką zdrowia.

Podjęmowano wiele działań w ramach akcji „Zaszczep w sobie chęć szczepienia” m. in. w związku z niepokojącą sytuacją epidemiologiczną w Czechach dot. rosnącej liczby zachorowań na krztusiec. PPIS w Tychach wystosował pismo informacyjne do wszystkich podmiotów leczniczych, placówek opiekuńczo-wychowawczych oraz szkół.

Z powodu rosnącej liczby osób uchylających się od szczepień ochronnych Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach rozpoczął akcję informacyjno-edukacyjną dla rodziców. Został opracowany i wydany plakat pt. „Ostatni brakujący element”, który dystrybuowano do placówek przedszkolnych, żłobków oraz podmiotów leczniczych.

Tematykę szczepień szeroko rozpowszechniano w mediach społecznościowych Powiatowej Stacji Sanitarnej-Epidemiologicznej w Tychach poprzez promowanie kampanii „#UnitedInProtection”, bezpłatnych szczepień przeciwko HPV oraz bezpieczeństwa preparatów szczepionkowych.

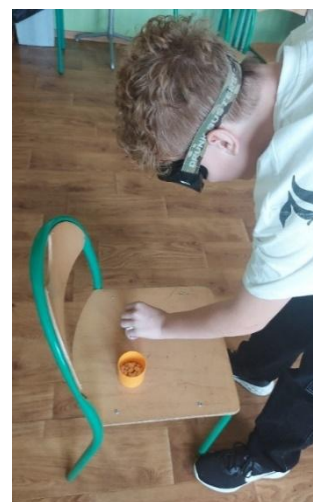
W dniu 18 maja pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej uczestniczyli w imprezie ph. „Dzień Włóczykija” organizowanej przez Śląski Ogród Botaniczny w Mikołowie. Na stoisku profilaktycznym ekspozowano materiały dotyczące szeroko rozumianego zdrowia. Tematyka akcji „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” szczególnie interesowała uczestników imprezy. Wiele pytań i wątpliwości dotyczących tych pajęczaków zostało wyjaśnionych. Promowano również szczepienia ochronne w ramach akcji „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”. Dla zainteresowanych przygotowano wiele atrakcji i ćwiczeń profilaktycznych z użyciem alko i narkogogli.

Dnia 23 maja w Szkole Podstawowej nr 5 im. Powstańców Śląskich w Łaziskach Górnych prowadzono działania edukacyjne w dotyczące profilaktyki uzależnień od substancji psychoaktywnych, w tym uzależnienia od nikotyny. Omawiano mechanizm uzależnienia oraz czynniki chroniące przed wchodzeniem w zachowania ryzykowne. Poruszono tematykę szkodliwości używania tradycyjnych papierosów i e-papierosów.

W ramach kampanii edukacyjnej „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” przeprowadzono również pogadankę dotyczącą podstawowych zasad ochrony przed kleszczami, ze szczególnym uwzględnieniem roli szczepień ochronnych, jako skutecznej metody profilaktyki kleszczowego zapalenia mózgu. Podkreślano rolę samokontroli po powrocie z terenów zielonych oraz wskazywano na prawidłową technikę usuwania wbitego w skórę pajączaka.

W czerwcu w ramach akcji „#Wybierz Zdrowie” oraz „Łap słońce z głową” zorganizowano w Szkole Podstawowej nr 5 im. Powstańców Śląskich w Łaziskach Górnych aktywne zajęcia dla uczniów młodszych klas. Zadania jakie mieli do wykonania uczestnicy miały charakter określonej aktywności fizycznej. Wśród zadań pojawiły się także pola z poleceniami teoretycznymi. Dodatkowo przeprowadzono z dziećmi pogadanki nt. ochrony przed słońcem, zachowań podczas upałów oraz ochrony przed kleszczami. Dystrybuowano tematyczne karty pracy, kolorowanki i zakładki do książki.

W dniu 19 lipca odbyły się warsztaty w ramach akcji „Bezpieczne Wakacje 2024” oraz kampanii „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy” dotyczące profilaktyki chorób odkleszczowych. Pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia odwiedzili Zagrodę i Ogrodnictwo „Nieźle Ziółka” w Mikołowie. Z uczestnikami półkolonii omówiono zasady zabezpieczania się przed ukąszeniami kleszczy, wskazano na miejsca ich bytowania, oglądano preparaty, omawiano prawidłowy ubiór do lasu. Uwrażliwiono dzieci na konieczność kontrolowania swojej skóry np. po powrocie z polnych i leśnych wędrówek.

Na półmetku wakacji pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia i Komunikacji Społecznej ponownie odwiedzili „Nieźle Ziółka”, tym razem z funkcjonariuszami Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie. Z uczestnikami kolejnego turnusu omówiono zasady bezpiecznego wypoczynku, ochronę przed kleszczami, prawidłowe zabezpieczanie skóry przed promieniowaniem UV oraz higienę osobistą. Policjanci przekazali dzieciom niezbędną wiedzę w temacie bezpieczeństwa w ruchu drogowym, kontaktu z obcymi osobami, telefonu alarmowego, bezpiecznego spędzania czasu nad wodą, w górach oraz w lesie.

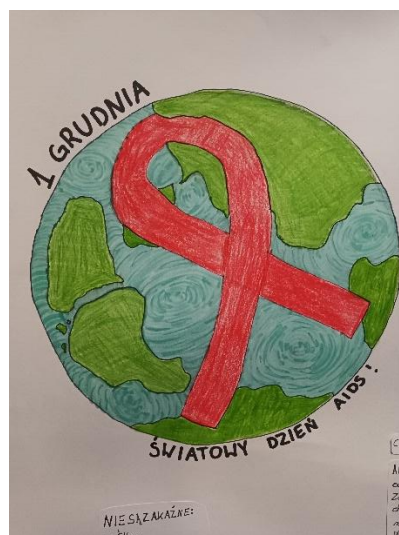

W październiku zorganizowano z Komendą Powiatową Policji w Mikołowie wspólne działania skierowane dla seniorów z Dziennego Domu „Senior+” w Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych. Pracownicy Sekcji Promocji Zdrowia przeprowadzili wykład dot. kampanii „Nie bądź atrakcyjny dla kleszczy”, natomiast Policja poruszała tematy związane z bezpiecznym zachowaniem w lesie.

W grudniu wraz z policyjnym profilaktykiem z Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie uzupełniono wiedzę i umiejętności pracowników Centrum Usług Społecznych w Łaziskach Górnych z zakresu dotyczącego obecnych na rynku środków odurzających oraz skutków ich zażywania.

W ramach obchodów „Światowego Dnia AIDS” oraz akcji pt. „Warto wiedzieć o HIV i AIDS” w 32 szkołach ponadpodstawowych z terenu nadzorowanego przez Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Tychach, koordynatorzy szkolni przeprowadzili 185 godzin lekcyjnych, w wyniku których edukacją objęto 3738 uczniów. W szkołach odbywały się konkursy, pogadanki, tworzone tematyczne plakaty i gazetki.

W ramach wdrożenia programów profilaktycznych w minionym roku zorganizowano dwa szkolenia dla koordynatorów placówek edukacyjno- wychowawczych. Pierwsze poruszało tematykę programów skierowanych do przedszkoli: „Klubu Zdrowego Przedszkolaka”, „Skąd się biorą produkty ekologiczne” i „Czyste powietrze wokół nas”, drugie skierowane było do nauczycieli szkół podstawowych i dotyczyło Ogólnopolskiego Programu „Trzymaj Formę!”. Podczas szkoleń poruszano założenia, metodykę, dobre praktyki i pomysły na realizację przedsięwzięć. Dodatkowo w ramach programu „Trzymaj Formę!” zorganizowano wykład poświęcony znakowaniu żywności i suplementom diety poprowadzony przez przedstawiciela Sekcji Bezpieczeństwa Żywności i Żywienia PSSE w Tychach.

W 2024 roku prowadzono wiele inicjatyw mających na celu zapobieganie chorobom zakaźnym poprzez promocję szczepień ochronnych. Między innymi realizowano wojewódzką kampanię informacyjno-edukacyjną ph. „Mamo, Tato pamiętajcie o moich szczepieniach”. Kampania miała na celu przekazywanie rzetelnej wiedzy na temat znaczenia szczepień w profilaktyce chorób zakaźnych, która pomoże przyszłym rodzicom w racjonalnym

podejmowaniu decyzji. Państwowy Powiatowy Inspektor Sanitarny w Tychach zainicjował na swoim terenie akcję plakatową ph. „Ostatni brakujący element” skierowaną do rodziców dzieci. Wydany plakat został rozdysponowany do żłobków, przedszkoli i podmiotów leczniczych.

Mając na uwadze troskę o zdrowie młodzieży, kontynuowano działania programowe i nieprogramowe dotyczące profilaktyki uzależnień. Wiele inicjatyw podejmowano w ramach akcji „Nowe narkotyki-Nowe zagrożenia”. W związku z zawiązaną koalicją lokalną z funkcjonariuszami Policji prowadzono warsztaty w szkołach podstawowych i ponadpodstawowych. Spotkania edukacyjne cieszyły się dużym zainteresowaniem. Istnieje potrzeba kontynuowania tego typu działań w kolejnych latach, by uchronić młodych ludzi przed eksperymentowaniem i złapaniem w sidła nałogu.